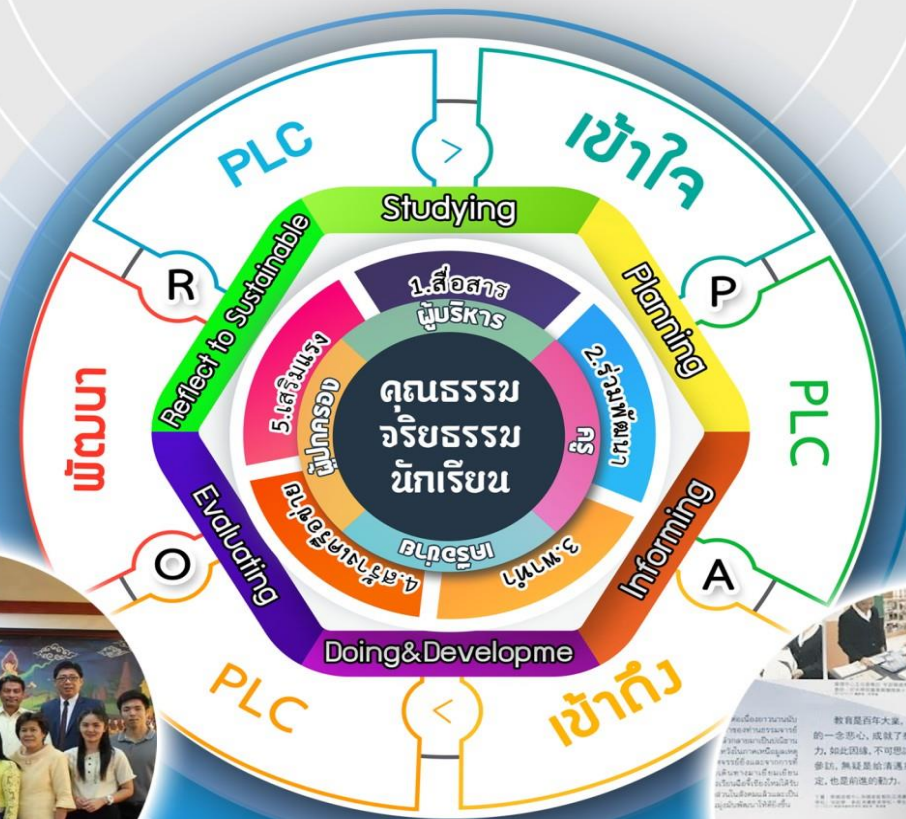

คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model

เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

นางสุกิตินิ กรินทร์ากุล

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้าง
คุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สมุทรปราการ เขต 2

นางสุทินี กรินทร์ากุล
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นเรื่องที่จำเป็นและมีความสำคัญมาก ดังนั้นโรงเรียนที่เปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองจึงมีบทบาทอย่างยิ่งในการกล่อมเกลา อบรม บ่มนิสัยส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการขับเคลื่อน ส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน จึงต้องให้การส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียนในทุกมิติ การศึกษาค้นคว้าและวิจัย เพื่อหาแนวทาง วิธีการในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตามและประเมินผลเพื่อพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพจึงเป็นงานสำคัญที่ต้องดำเนินการ ในฐานะศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จึงได้ศึกษาวิจัยสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

เอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 เล่มนี้ ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการวิจัยรูปแบบการนิเทศ และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการประยุกต์ใช้ในการพัฒนาในโรงเรียน และคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับศึกษานิเทศก์ นักการศึกษาและผู้สนใจ

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ แนะนำในการจัดทำ และขอขอบคุณผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้บริหารโรงเรียนคณะครู นักเรียน ศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ร่วมวิจัยและคำปรึกษาและกำลังใจในการดำเนินงาน

นางสุทิน กรินทรากุล
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 กรอบแนวคิดและองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ	1
ความหมายของรูปแบบการนิเทศ	
หลักการของรูปแบบการนิเทศ	2
วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ	3
แนวทางการดำเนินงาน	3
กระบวนการนิเทศ	6
ภาพประกอบรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model	11
แผนภาพรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model	12
ส่วนที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการตามรูปแบบนิเทศ	
ภาพประกอบขั้นตอนการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้	13
ระยะที่ 1 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม พัฒนา (เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา)	14
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจ (Studying)	14
ขั้นตอนที่ 2 วางแผนดำเนินการ (Planning)	14
ระยะที่ 2 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม พัฒนา (เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา)	16
ขั้นตอนที่ 3 ขยายความรู้ (Informing)	16
ขั้นตอนที่ 4 มุ่งสู่การปฏิบัติ (Doing)	24
ระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผล	36
ขั้นตอนที่ 5 วัดและประเมินผล (Evaluating)	36
ขั้นตอนที่ 6 สนับสนุนให้ยั่งยืน (Reflect to Sustainable)	38
ส่วนที่ 3 เนื้อหาแนวทางดำเนินงาน (ใบความรู้และใบงาน)	40
ส่วนที่ 4 เครื่องมือวัดและประเมินผล	60
เอกสารอ้างอิง	95
ภาคผนวก	100
- เฉลยแบบทดสอบ	

ส่วนที่ 1

กรอบแนวคิดและองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศ

ความหมายของรูปแบบการนิเทศ

รูปแบบ หมายถึง แนวทางการดำเนินงานที่สร้าง หรือพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจนที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ตามจุดมุ่งหมายและเป็นแนวทางในการนำไปใช้ดำเนินการได้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภาพและข้อความที่สื่อความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

การสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศ เป็นการสร้างหรือออกแบบการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการศึกษา หรือการนิเทศนั้นที่มีแนวทางจากหลักการ ทฤษฎีพื้นฐาน มีตัวแปรสำคัญที่ต้องการศึกษา มีองค์ประกอบที่ครอบคลุมจุดมุ่งหมายการศึกษา มีกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจน และหลังจากสร้างแล้วได้มีการทดลองนำไปใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพหรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้แล้วสามารถขยายองค์ความรู้และเป็นแนวทางให้ผู้อื่นนำไปใช้ได้

รูปแบบการนิเทศแบบ SPIDER Model มีองค์ประกอบสำคัญ แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ได้แก่

1) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการดำเนินงาน และ 5) การวัดและประเมินผลของรูปแบบขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ระยะ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 เตรียมการ ได้แก่

1. ศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจ (Studying)
2. วางแผนดำเนินการ (Planning)

ระยะที่ 2 ดำเนินการนิเทศ ติดตามและพัฒนา มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

3. ขยายความรู้ (Informing)
4. มุ่งสู่การปฏิบัติ พัฒนา (Doing & Development) การนิเทศ ติดตาม มี 5 ขั้น คือ
  - ขั้นที่ 1 สื่อสารสร้างความเข้าใจ (ร่วมคิด)
  - ขั้นที่ 2 ร่วมพัฒนา อย่างกัลยาณมิตร
  - ขั้นที่ 3 สะท้อนคิด พาทำ
  - ขั้นที่ 4. สร้างเครือข่ายเสริมพลัง
  - ขั้นที่ 5 เสริมขวัญกำลังใจ (ร่วมชื่นชม)

ระยะที่ 3 ติดตามประเมินผล มี 2 ขั้นตอนได้แก่

5. วัดและประเมินผล (Evaluating)
6. สนับสนุนให้ยั่งยืน (Reflect to Sustainable)

หลักการของรูปแบบการนิเทศ

1. หลักการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนประกอบไปด้วย การเสริมสร้างทั้ง 3 ด้านนี้ให้เกิดในตัวนักเรียนไปพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม

2. การนิเทศโดยสร้างการมีส่วนร่วมและเป้าหมายเดียวกันของผู้บริหาร ครู นักเรียน ในการวางแผน กำหนดเป้าหมายคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และมีผู้ปกครองเป็นผู้สนับสนุนด้วย ในการดำเนินงานต้องมีการประสานความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนงานของโรงเรียน

3. การนิเทศเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประกอบด้วยการจัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นระบบ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 การอบรมพัฒนา สื่อสารให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมาย กระบวนการดำเนินงาน และบทบาท ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนทั้งระบบ ของผู้บริหาร ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ

3.2 การระดมสมอง สสำรวจ วิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนโดยผู้บริหาร ครูและนักเรียน แล้วนำมาจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน

3.3 การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.4 จัดทำโครงการคุณธรรม ระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิด วิเคราะห์ปัญหา มีความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติเชิงคุณธรรม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม โดยครู เป็นที่ปรึกษา ช่วยชี้แนะ กำกับดูแล ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผน ออกแบบกิจกรรม วิธีแก้ปัญหา ร่วมทบทวน นิเทศติดตามประเมินผล ตามระดับวัยของนักเรียน

4. การนิเทศบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวทางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน ในการจัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ และกิจกรรมที่ส่งเสริมความดี หรือโครงการเดิมที่โรงเรียนดำเนินอยู่ โดยการปฏิบัติให้เชื่อมโยงเป็นวิถีชีวิตในโรงเรียน

5. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร ด้วยการยอมรับ สนับสนุนส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร

เป็นเครือข่ายในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการนิเทศ ทบทวน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์ อันเป็นการสร้างองค์ความรู้และชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC)

6. การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาระหว่างโรงเรียน ทั้งนี้เน้นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดเป็นอันดับแรกแล้ว ขยายผลต่อไป การสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ยกระดับคุณภาพการดำเนินงาน ระหว่างองค์กร เป็นการส่งเสริมการนิเทศให้เข้มแข็งขึ้นทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน

กล่าวโดยสรุปแล้ว **รูปแบบการนิเทศแบบ SPIDER Model** เป็นกระบวนการนิเทศที่ต้องดำเนินการอย่างมีระบบขั้นตอนที่ชัดเจนเริ่มจากการเตรียมการ วางแผนโดยคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน มีกระบวนการนิเทศติดตาม สะท้อนผล ประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายของการนิเทศและขับเคลื่อนพัฒนา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับความร่วมมือระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ซึ่งการสร้างความร่วมมือนั้นประกอบไปด้วยการสร้างศรัทธา การมีสัมพันธภาพที่ดีมีวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายเดียวกัน มีส่วนร่วมคิดร่วมทำเป็นกัลยาณมิตรและมีการเสริมสร้างกำลังใจในการนิเทศติดตาม

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนโดยมีนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ
2. เพื่อส่งเสริมขับเคลื่อนกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนอย่างเป็นระบบตรงกับปัญหาความต้องการและบริบทโรงเรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC)ที่เข้มแข็งขึ้นในโรงเรียน และนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น

แนวทางดำเนินงาน

กรอบแนวทางดำเนินงานโดยย่อ เพื่อให้เห็นภาพรวมเนื้อหาและแนวทางดำเนินงานที่นำมาใช้ใน รูปแบบการนิเทศ ประกอบไปด้วยขอบข่ายเนื้อหาแต่ละหน่วย ดังนี้ (รายละเอียดอยู่ในส่วนที่ 3)

หน่วยที่ 1. ความสำคัญและความเป็นมา

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานสำคัญที่นำมาปรับประยุกต์เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีดังนี้

1. การขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน
2. หลักการพัฒนาศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา
3. หลักการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community

:PLC

4. แนวคิดสำคัญจากรูปแบบนิเทศที่เน้นการมีส่วนร่วม

หน่วยที่ 2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง ความดีที่สั่งสมจากจิตใจ วาจาและการกระทำอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมและทำต่อเนื่องจนเป็นอุปนิสัย

จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนหรือการแสดงออกที่ดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การประพฤติ ปฏิบัติดี ในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความมีวินัย อันเป็นที่ยอมรับ เป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขทั้งตนเองและสังคมทั่วไป โดยมี 3 องค์ประกอบพื้นฐาน

1. มีความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลรู้ว่าการกระทำใดดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม การตระหนักรู้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. ทำศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนเชิงจริยธรรม ความภาคภูมิใจแห่งตน การควบคุมตนเอง อ่อนน้อมถ่อมตน โดยรวมเอาปัญญาเชิงจริยธรรม ไว้ด้วย

3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ดีงาม เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบ พอเพียง และมีจิตอาสา ซึ่งนิยามต่อไปนี้

หน่วยที่ 3 ยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

กำหนดดยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมด้วยรหัส 3-5-7-9

รหัส 3 หมายถึง เป้าหมายในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3 ด้าน ซึ่งคุณธรรมอัตลักษณ์นี้มีสองส่วนประกอบกันคือ คุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน (พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก 3 ด้าน) ที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกัน วิเคราะห์ ปัญหา สาเหตุแล้วเลือกวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

รหัส 5 หมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน (กรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน) โดยโรงเรียนนำมา สอดแทรกเชื่อมโยงหรือควบคู่กับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ ได้แก่ ความกตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสา

รหัส 7 หมายถึง ตัวชี้วัด 7 ข้อ ใช้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการประเมินผลตนเองและ การรับการนิเทศ ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในภาพรวม

1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยมีการกำหนดคุณธรรม อัตลักษณ์เป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

2. มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติร่วมกันทั้งโรงเรียน อันได้แก่ แผนงาน โครงการ คณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ แกนนำ โครงการคุณธรรม กิจกรรมเสริมสร้างความดี

3. มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3 ด้านและความ กตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต วินัยและรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสา ของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้น(ตามเป้าหมายของโรงเรียนและตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพโรงเรียน)

4. ระดับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนครู และผู้บริหารสถานศึกษาใน โรงเรียนลดลง

5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน

6. มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับชั้นเรียน หรือโรงเรียน

7. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

รหัส 9 หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินงานในโรงเรียน 9 กิจกรรม) เพื่อไปสู่เป้าหมาย และภาพความสำเร็จในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (3: 5: 7)

1. การชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. สำรวจและเลือกปัญหาพฤติกรรมนักเรียนเพื่อกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและ พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกซึ่งเรียกว่า คุณธรรมอัตลักษณ์

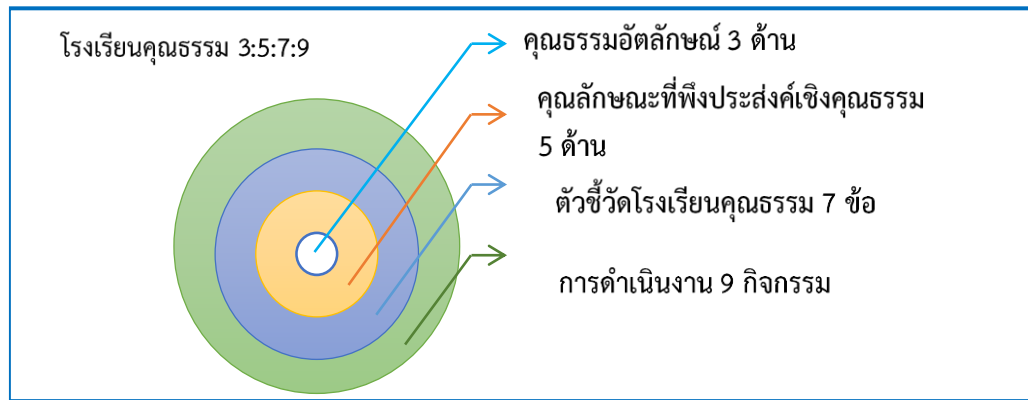
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนและจัดทำโครงการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมหรือบูรณาการโครงการที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมหรือโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการ ของโรงเรียน

4. จัดทำโครงการคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน

5. การลงมือร่วมกันปฏิบัติตามแผน

6. สร้างเครือข่ายคุณธรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

7. การนิเทศติดตามประเมินผลและเสริมแรงกัน
8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
9. การสรุป รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและเผยแพร่ผลงาน

หน่วยที่ 4. แนวทางดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียน 9 กิจกรรม

เนื้อหา รายละเอียดแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ทั้ง 9 กิจกรรม นำมาทำใบความรู้ประกอบกระบวนการดำเนินงานและการนิเทศ ติดตามแต่ละขั้นตอน (รายละเอียดในแนวทางการดำเนินงาน)

หน่วยที่ 5. แนวทางการวัดและประเมินผลจากการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

เนื้อหาประกอบด้วย แนวทาง ตัวอย่างแบบวัดและประเมินพฤติกรรมของนักเรียน แนวทางการประเมินโครงการคุณธรรม แบบบันทึก แบบรายงานดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

กระบวนการดำเนินงานของรูปแบบนิเทศ

รูปแบบการนิเทศที่เสริมสร้างกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน มีขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เตรียมการ เป็นการวางแผนเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจ (Studying) เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ให้การนิเทศที่ต้องศึกษาเป้าหมายและแนวทางของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจนเพื่อ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” (พระราชดำรัส ในหลวงรัชกาลที่. 9) ตลอดจนศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาความต้องการของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนดำเนินการ (Planning) (เข้าใจและเข้าถึง) เป็นการนำข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาความต้องการมาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายออกแบบกิจกรรม จัดทำโครงการเตรียมพร้อม ด้านสื่อ วัสดุเอกสารเพื่อดำเนินงาน

ระยะที่ 2 ดำเนินการ เสริมสร้างกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 3 ขยายความรู้ (Informing) เป็นการอบรมปฏิบัติการ ในการสร้างแกนนำของ โรงเรียน เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 มุ่งสู่การปฏิบัติ (Doing) เป็นการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนตาม แผนพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน การนิเทศ ติดตามช่วยเหลือเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในโรงเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมมีทีมพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำ นิเทศอย่างกัลยาณมิตร สะท้อนคิดพาทำ ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับติดตาม กำกับและสนับสนุน อย่างกัลยาณมิตร และมีส่วนร่วม พร้อมทั้งเสริมพลังอำนาจ เพื่อให้โรงเรียน เกิดการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพ โรงเรียนและชุมชน สร้างเครือข่าย การศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศ มี 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 สื่อสารสร้างความเข้าใจ (ร่วมคิด)

ขั้นที่ 2 ร่วมพัฒนา อย่างกัลยาณมิตร

ขั้นที่ 3 สะท้อนคิด พาทำ

ขั้นที่ 4. สร้างเครือข่าย

ขั้นที่ 5 เสริมขวัญกำลังใจ (ร่วมชื่นชม)

ระยะที่ 3 การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินผลคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและประเมินผล การนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในการส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 5 วัดและประเมินผล (Evaluating) เป็นขั้นตอนการนิเทศเพื่อส่งเสริมให้ โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตาม แผนปฏิบัติการของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนสามารถนำผลการสรุปรายงานไปใช้ประโยชน์ในการประเมินตนเอง และวางแผนพัฒนางานต่อไป และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 นำผลการประเมินไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ประกอบการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ที่ส่งเสริม กระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

การประเมินผลภาพรวมของการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ของโรงเรียน เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งสามารถนำผลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์สรุปการดำเนินงานของโรงเรียนและสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาตามโครงการ และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องของแต่ละระดับ ดังนี้

1. โรงเรียนประเมินผลตนเองและสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนตามแบบประเมินคุณภาพโรงเรียนตามตัวชี้วัด 7 ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน ระบบกลไก โครงงานคุณธรรมและการปฏิบัติร่วมกันทั้งโรงเรียน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนนักเรียน 3 ด้าน พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน

2. การตรวจติดตามและประเมินคุณภาพการดำเนินงานของโรงเรียน ตามแบบประเมินคุณภาพโรงเรียนตามตัวชี้วัด 7 ข้อ โดยผู้ให้การนิเทศและคณะกรรมการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

3. ถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่ดี(Best Practice) ของโรงเรียนในการดำเนินงาน ซึ่งมีทั้งองค์ความรู้ นวัตกรรมที่เกิดจากการดำเนินงาน โครงงานคุณธรรมทั้งระดับห้องเรียนและระดับโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 6 สนับสนุนให้ยั่งยืน (Reflect to Sustainable) เป็นการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีจิตสำนึกในการพัฒนา ต่อยอด การดำเนินงาน สู่ความยั่งยืน เป็นการนำผลจากการประเมินในขั้นตอนที่ 5 มาสรุปองค์ความรู้และแนวทางในการวางแผนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนต่อไป

การวัดและประเมินผลรูปแบบการนิเทศ

กระบวนการวัดและประเมินผลรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยการนำผลการประเมินจากขั้นตอนการนิเทศขั้นที่ 5 การวัดและประเมินผล มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปผล โดยแบบประเมินดังนี้

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การทดสอบก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำ ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ

2. แบบวัดระดับพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม

3. แบบประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อการรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

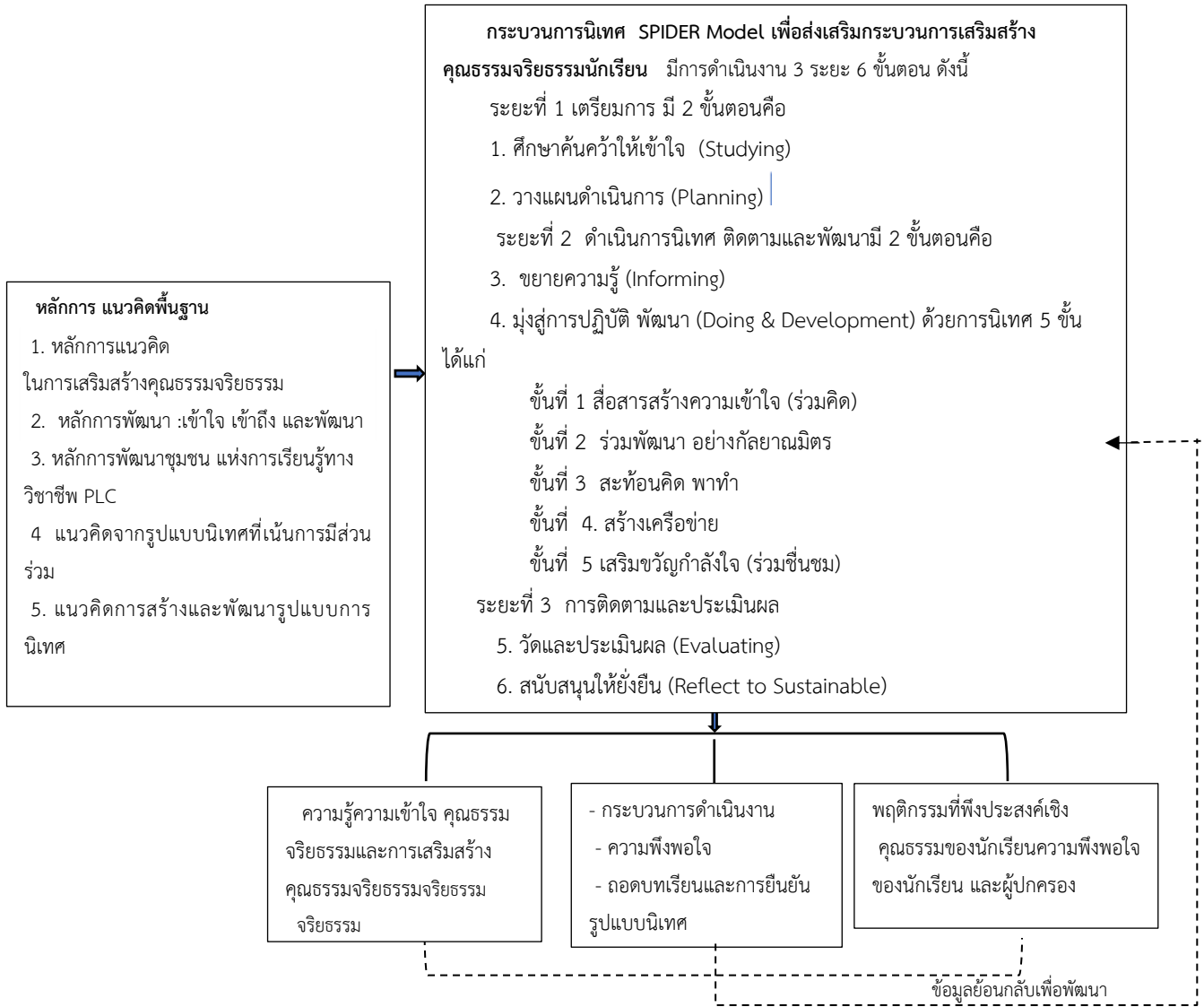
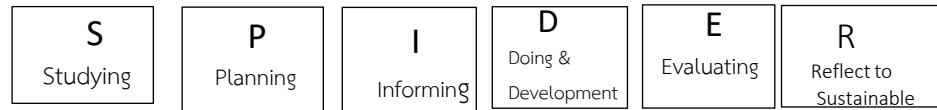
6. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

7. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและใช้รูปแบบนิเทศ เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้เหมาะสมและนำไปปรับปรุงคู่มือแนวทางการดำเนินงานและการนิเทศคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนต่อไป

กรอบในการวัดและประเมินผลของรูปแบบรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model

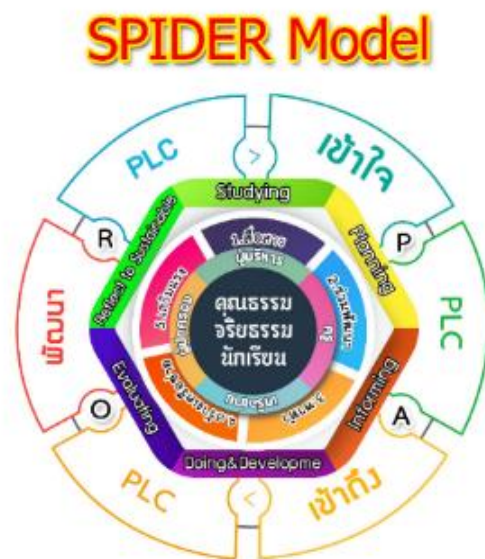
งานที่ประเมิน	ผู้ประเมิน	วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
ระยะที่ 1 (ขั้นขยายความรู้) 1. การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำ ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ	ผู้ให้การนิเทศ	เพื่อประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำระหว่างก่อนและหลังการอบรม	1. ผู้บริหารและครู 2. นักเรียนแกนนำ	1. แบบทดสอบความรู้เข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม 1.1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู 1.2 สำหรับนักเรียน
ระยะที่ 2 ระหว่างการดำเนินงาน (ภาคเรียนที่ 2) 2. การวัดและประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ในภาพรวมตามแผนงาน/โครงการของโรงเรียน	1. ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการที่โรงเรียนแต่งตั้ง 2. ผู้ให้การนิเทศ และคณะกรรมการตรวจติดตามของเขตพื้นที่การศึกษา	1. เพื่อให้โรงเรียนประเมินตนเอง การดำเนินงานในโรงเรียน และผลที่เกิดขึ้นในโรงเรียน 2. เพื่อตรวจติดตามและประเมินคุณภาพการดำเนินงานของโรงเรียน	1. ผู้บริหารและครู 2. นักเรียนแกนนำร่วมประเมินสรุปผลโครงการคุณธรรม	แบบประเมินภายในโรงเรียน ได้แก่ 1. แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ 3 ด้านของโรงเรียน 2. แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรมของนักเรียน 5 ด้าน 3. แบบประเมินคุณภาพโรงเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม (ตามตัวชี้วัด 7 ข้อ)

งานที่ประเมิน	ผู้ประเมิน	วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ผู้ให้ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้
<p>ระยะที่ 3 หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน</p> <p>3. การประเมินผลกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านกระบวนการ - ด้านผลผลิตในการดำเนินงาน <p>เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านผลลัพธ์และผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน 2) ความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน <p>4. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานและใช้รูปแบบนิเทศ เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIDER Model</p>	ผู้ให้การนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อการประเมินผลกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model (ภาพรวมของการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 3:5:7:9 ของรูปแบบการนิเทศ) 2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อการรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model 3. เพื่อประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 5. เพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้เหมาะสมและนำไปปรับปรุงคู่มือแนวทางการดำเนินงานและการนิเทศคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนต่อไป 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและครู 2. นักเรียนแกนนำ(ประเมินพฤติกรรมตนเอง) 3. ผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1 ประเมินผลกระบวนการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model 2. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อการรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model 3. วัดระดับพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม 4. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 5. ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน 6. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model

จากองค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model สามารถนำมาเขียนเป็นแผนภาพของรูปแบบได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 2 ภาพรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model

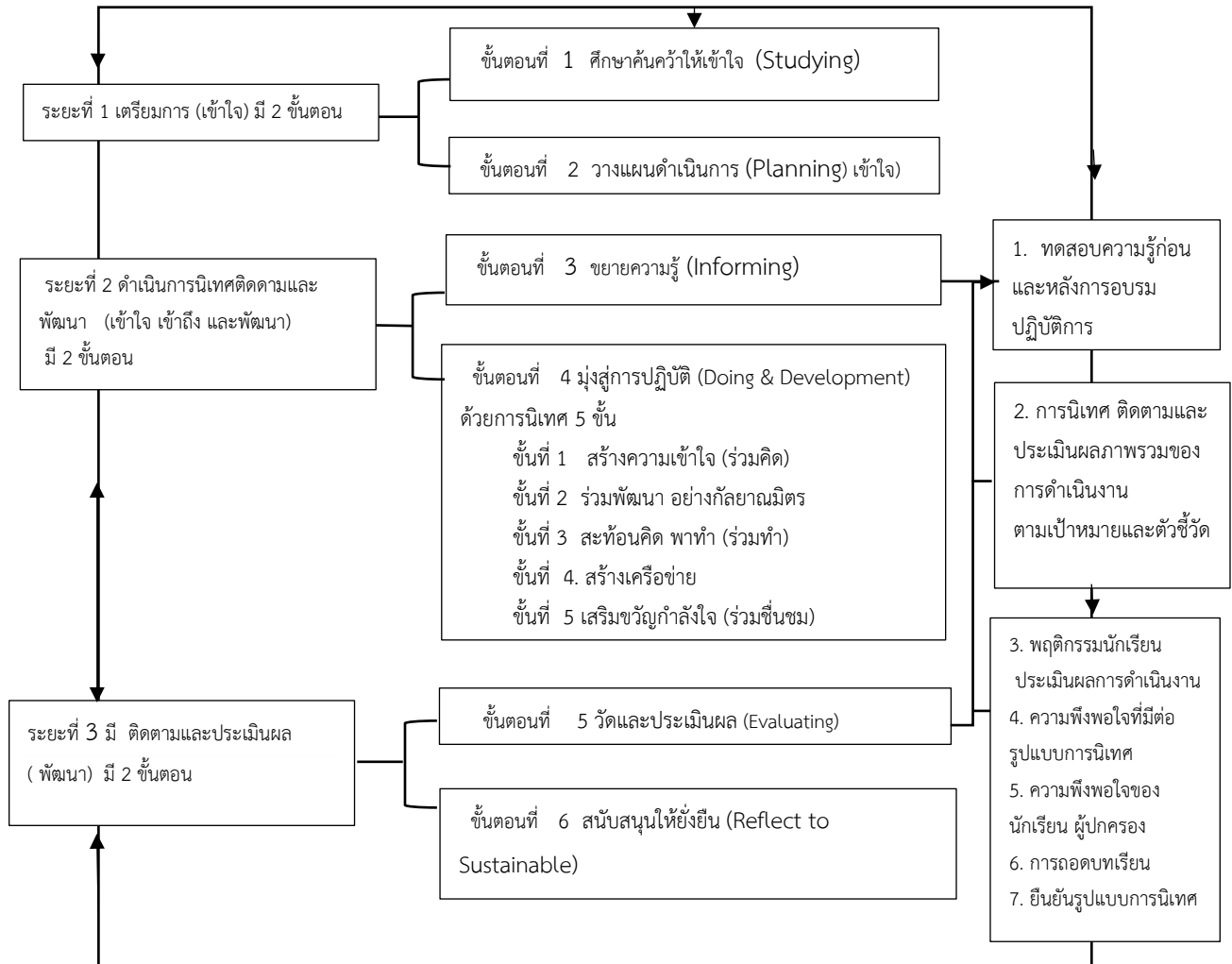

ส่วนที่ 2

ขั้นตอนการดำเนินการตามรูปแบบนิเทศ

รายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินงานมี ดังนี้

1. จัดทำแผนการนิเทศโดยรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (ภาคผนวก)
2. มีขั้นตอนการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้อย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงกันอย่างเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา 3 ระยะ 6 ขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบที่ 3 ขั้นตอนการนำรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ไปใช้

ขั้นตอนการดำเนินการ

ระยะที่ 1 เตรียมการ การวางแผนเสริมสร้างกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 2 มี 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจ (Studying) เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ให้การนิเทศที่ต้องศึกษาเป้าหมายและแนวทางของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจนเพื่อ “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” (พระราชดำรัส ร. 9) ตลอดจนศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ปัญหาความต้องการของโรงเรียน

ปัจจัยนำเข้า

มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร เอกสาร งานวิจัย คู่มือแนวทางการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน บันทึกการนิเทศ รายงานผลการดำเนินงานของโรงเรียน

จุดมุ่งหมาย

เพื่อศึกษา บันทึก ทิศทางนโยบาย เป้าหมาย หลักการ ทฤษฎี กระบวนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมจากเอกสาร สื่อ ศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากโรงเรียนต้นแบบด้านคุณธรรมให้เข้าใจชัดเจน

วิธีดำเนินงาน

1. ผู้รับผิดชอบโครงการศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เป้าหมายของการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแต่ละระดับให้สอดคล้องเชื่อมโยงกัน ศึกษาองค์ความรู้ และแนวดำเนินการ พัฒนาโรงเรียนคุณธรรมให้เข้าใจ
2. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ศึกษารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหา ความต้องการ นโยบาย เป้าหมายขององค์กรโรงเรียนและชุมชน แล้วนำมาวางแผนในการขับเคลื่อนโครงการ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย จุดเน้นการจัดการศึกษา และได้ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานความต้องการของโรงเรียนรวมทั้งแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 วางแผนดำเนินการ (Planning) (เข้าใจและเข้าถึง) เป็นการนำข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาความต้องการมาวิเคราะห์ กำหนดกลุ่มเป้าหมายออกแบบกิจกรรม จัดทำโครงการ เตรียมความพร้อมด้านสื่อ วัสดุเอกสารที่ใช้ในการดำเนินงาน

ปัจจัยนำเข้า

ผู้บริหารการศึกษา คณะศึกษานิเทศก์ เอกสารคู่มือ อุปกรณ์ สื่อประกอบการอบรม

จุดมุ่งหมาย

เพื่อวางแผนระดับเขตพื้นที่ การศึกษาในการเลือกกลุ่มเป้าหมายโรงเรียนนาร่อง และเลือกประเด็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วมวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการทำงาน

วิธีดำเนินงาน

1. วางแผนออกแบบกิจกรรม สำหรับขับเคลื่อนส่งเสริมพัฒนา จัดทำโครงการเพื่อเสนอแต่งตั้ง คณะทำงาน เสนอของบประมาณ
2. จัดเตรียมความพร้อมด้านสื่อ คลิป วิดิทัศน์ คู่มือ ใบงาน วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับการจัดอบรมปฏิบัติการผู้บริหาร ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ การวางแผนเตรียมขยายผลกับคณะศึกษานิเทศก์ บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
3. กำหนดยุทธศาสตร์ ในการดำเนินงาน เป็นรหัส 3 : 5 : 7 : 9 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของโรงเรียน ได้แก่

รหัส 3 หมายถึง **คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน 3 ด้าน** ซึ่งคุณธรรมอัตลักษณ์นี้มีสองส่วนประกอบกันคือ คุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของโรงเรียน (พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก 3 ด้าน) ที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหา สาเหตุแล้วเลือกวิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

รหัส 5 หมายถึง **พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม** (กรอบแนวคิดโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. และคุณลักษณะอันพึงประสงค์) โดยโรงเรียนนำมาสอดแทรก เชื่อมโยงกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนและการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ สรุป เป็น 5 ด้าน คือ กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบ พอเพียง และมีจิตอาสา

รหัส 7 หมายถึง **ตัวชี้วัด 7 ข้อ** ใช้เป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในการประเมินผลตนเองและการรับการนิเทศ ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในภาพรวม ดังนี้

1. มีการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
2. มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติร่วมกันทั้งโรงเรียน ได้แก่ แผนงาน โครงการ คณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ แกนนำ โครงการคุณธรรม กิจกรรมเสริมสร้างความดี
3. มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน คือ ความกตัญญูความซื่อสัตย์สุจริต วินัยปละรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสา ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น
4. ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนลดลง

5. มีกระบวนการมีส่วนร่วมของ และสร้างความรับผิดชอบจากผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน
6. มีองค์ความรู้ นวัตกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมระดับชั้นเรียน หรือโรงเรียน
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม

รหัส 9 หมายถึง **ขั้นตอนการดำเนินงานในโรงเรียน 9** ชั้นเพื่อไปสู่เป้าหมาย และภาพความสำเร็จในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (3: 5: : 7) ดังนี้

1. การชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกัน
2. การกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนซึ่งมาจากคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก
3. การวางแผนงานโรงเรียนคุณธรรม
4. จัดทำโครงการ/โครงการคุณธรรม/ กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม
5. การลงมือร่วมกันปฏิบัติ
6. สร้างเครือข่ายคุณธรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
7. การนิเทศติดตามประเมินผลและเสริมแรงกัน
8. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
9. การสรุปและการรายงานผลการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและเผยแพร่ผลงาน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. แผนงาน โครงการส่งเสริมความร่วมมือและกระบวนการ PLC เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน
2. สื่อ เอกสาร ใบงาน สำหรับการจัดอบรมปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานในโรงเรียน
3. มียุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้งระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนให้ไปในทิศทางเดียวกัน

ระยะที่ 2 ดำเนินการนิเทศ ติดตาม พัฒนา (เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนา)

ขั้นตอนที่ 3 ขยายความรู้ (Informing)

ปัจจัยนำเข้า

ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำและคณะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบโครงการ

จุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :PLC) สู่วิทยาลัย

วิธีดำเนินงาน

ในการขยายความรู้(Informing) มีกิจกรรมในการดำเนินงาน 3 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการผู้บริหารและครูแกนนำ ให้ความรู้ ชูแนวคิดตามพระราชดำรัสในหลวงรัชกาลที่ 9 “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” และให้ความรู้แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม

กิจกรรมที่ 2 อบรมปฏิบัติการนักเรียนแกนนำ “ค่ายเยาวชนคนคุณธรรม”

2.1 ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาครูเป็นวิทยากรพี่เลี้ยงในการเป็น Coach นักเรียนแกนนำ 1 วัน เพื่อวางแผนเตรียมการอบรม บทบาทหน้าที่ และเพิ่มทักษะเป็นที่ปรึกษาการทำโครงการคุณธรรม

2.2 จัดอบรมปฏิบัติการนักเรียนแกนนำ“ค่ายเยาวชนคนคุณธรรม” โดยมีเนื้อหา กิจกรรมจากเค้าโครงเดียวกันกับการอบรมผู้บริหารและครูแกนนำ โดยประยุกต์ใช้กระบวนการตามแนวทางรูปแบบที่จัดทำขึ้น

กิจกรรมที่ 3 การศึกษาดูงานจากโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ โดยการประสานงาน ดำเนินการให้ผู้บริหารและครูแกนนำไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ

กิจกรรมที่ 4 มอบสื่อ คลิปโครงการคุณธรรม คู่มือแนวทางการดำเนินงานและการนิเทศติดตามให้แก่โรงเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำและ คณะศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเป้าหมาย แนวทางดำเนินงานและสามารถนำความรู้ไปขยายผลต่อได้
2. โรงเรียนกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ จัดทำแผนพัฒนา/โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนได้
3. โรงเรียนมีทิศทาง กลไกในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและนักเรียนเริ่มทำความดีโครงการคุณธรรม

กำหนดการอบรมปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ
15 นาที	พิธีเปิด	สวดมนต์ บูชาพระรัตนตรัย เคารพธงชาติ เพลงรักพ่อไม่มีวันพอเพียง	VTR เพลงชาติ เพลงรักพ่อไม่มี วันพอเพียง
20 นาที	1. สร้างศรัทธาใน วิชาชีพ 2. สร้างความ เข้าใจเรื่อง กระบวนการพัฒนา โรงเรียน คุณธรรม	หัวข้อ นำเข้าสู่การอบรม ขั้นตอน 1. นั่งสมาธิ 5 นาที 2. ชี้แจงและจุดใจ ที่มาความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการอบรม “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง”(พระราชดำรัสในหลวงรัชกาลที่ 9) 3. กระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมและปัจจัยสู่ความสำเร็จ ผู้เข้า รับการอบรมเข้าใจเรื่องกระบวนการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม	 เนื้อหาการ อบรม Power point
15 นาที	ทดสอบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมก่อนการ อบรม	1. เกม Kahoot 2. การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปสิ่งที่ได้รับจากการเล่นเกม (ความรู้สึก ประโยชน์ การนำไปใช้)	-เกม Kahoot - แบบทดสอบ ความรู้
15 นาที	ผู้เข้ารับการอบรม ได้ทำกิจกรรม ร่วมกัน ได้ตระหนักถึงการ มีส่วนร่วม รู้ บทบาทหน้าที่ ฝึก การสะท้อนคิด AAR สรุป และ นำไปประยุกต์ใช้	กลุ่มสัมพันธ์ (ปรับใช้เกม หรือกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และแสดง บทบาทความร่วมมือ) สมาชิกจับกลุ่ม ๆ ละ 10 คน ฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตาม ให้แต่ละกลุ่มเรียงลำดับสมาชิกตามคำสั่งให้เร็ว และถูกต้องตามคำสั่ง เช่น เรียงตามเดือนเกิดใน 1 ปี เรียงตาม ตัวอักษรตัวแรกของชื่อ .....ฯ กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปสิ่งที่ได้รับจากการเล่นเกม (ความรู้สึก ประโยชน์ การนำไปใช้)	“เกม เรียงลำดับ”

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ						
1 ชั่วโมง	ผู้เข้ารับการอบรม เข้าใจความแตกต่างของคำว่า คุณธรรม และ จริยธรรม	<p>หัวข้อ ความเข้าใจเรื่องคุณธรรม และจริยธรรม</p> <p>ขั้นปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> ทำใบงานแยกแยะคุณธรรม และจริยธรรม ชมคลิป ซูเปอร์ฮีโร่ "ยอดมนุษย์ขยะ" (ลูกคนกวาดขยะ) แล้ววิเคราะห์คุณธรรม จริยธรรมจากการชมคลิป <p>กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปความรู้ ประโยชน์ และการนำไปใช้</p>	Power point คลิปวิดีโอที่ค้น						
2 ชั่วโมง	<ol style="list-style-type: none"> ผู้เข้ารับการอบรมสามารถกำหนดคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกได้ ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ได้ 	<p>หัวข้อ การค้นหาคุณธรรมอัตลักษณ์</p> <p>ขั้นปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> ประเด็นคำถามที่ใช้: คำถาม “ปัญหาพฤติกรรมอะไรของนักเรียนที่อยากแก้ไขมากที่สุด” ให้แต่ละคนคิดถึงปัญหาที่ตนเองเห็นว่าควรแก้ไขมากที่สุด คนละ 3 ปัญหาโดยเขียนในกระดาษชิ้นเล็ก ๆ คนละ 3 ชิ้น ๆ ละ 1 ปัญหา <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 1 .....</td> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 2 .....</td> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 3 .....</td> </tr> </table> <ol style="list-style-type: none"> ผู้เข้ารับการอบรมเข้ากลุ่ม ๆ ละ 5 -7 คน แล้วนำกระดาษที่เขียนปัญหาของแต่ละคนมารวมกัน จัดกลุ่มปัญหาที่ตรงกัน เลือก 3 กลุ่มแรก que เห็นตรงกันมากที่สุด ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่จัดลำดับอีกครั้งว่าในกลุ่มเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร ในประเด็นปัญหา นั้น ๆ แล้วเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา 1.... 2....3.....ปัญหา 1.... 2....3..... <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 1 ..... สาเหตุ.....</td> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 2 ..... สาเหตุ.....</td> <td style="width: 33%;">ปัญหาพฤติกรรมที่ 3..... ..... สาเหตุ.....</td> </tr> </table>	ปัญหาพฤติกรรมที่ 1	ปัญหาพฤติกรรมที่ 2	ปัญหาพฤติกรรมที่ 3	ปัญหาพฤติกรรมที่ 1 ..... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่ 2 ..... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่ 3..... ..... สาเหตุ.....	<p>กระดาษ ชิ้นเล็ก ๆ สาม (จำนวน 3 เท่า ของสมาชิก)</p> <p>ใบงานที่ 1</p>
ปัญหาพฤติกรรมที่ 1	ปัญหาพฤติกรรมที่ 2	ปัญหาพฤติกรรมที่ 3							
ปัญหาพฤติกรรมที่ 1 ..... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่ 2 ..... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่ 3..... ..... สาเหตุ.....							

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ																															
		<p>4. วิเคราะห์สาเหตุของแต่ละปัญหา กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและคุณธรรมเป้าหมายลงในใบงาน และตารางคุณธรรมอัตลักษณ์</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ปัญหาพฤติกรรม</th> <th>พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก</th> <th>คุณธรรมเป้าหมาย</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">คุณธรรมเป้าหมาย</th> <th colspan="3">พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (จำแนกตามกลุ่ม)</th> </tr> <tr> <th>ผู้บริหาร</th> <th>ครู</th> <th>นักเรียน</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปความรู้ ความเข้าใจ ประโยชน์ และการนำไปใช้</p>	ปัญหาพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก	คุณธรรมเป้าหมาย	1			2			3			คุณธรรมเป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (จำแนกตามกลุ่ม)			ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน													<p>ใบงานที่ 2</p> <p>ใบงานที่ 3</p>
ปัญหาพฤติกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก	คุณธรรมเป้าหมาย																																
1																																		
2																																		
3																																		
คุณธรรมเป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (จำแนกตามกลุ่ม)																																	
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน																															

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ
3 ชั่วโมง	<p>1. ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจถึงแนวทางการจัดทำโครงการ คุณธรรม</p> <p>2. ผู้เข้ารับการอบรมสามารถจัดทำโครงการคุณธรรมได้</p>	<p>หัวข้อ กิจกรรมการสร้างความคิดด้วยโครงการคุณธรรม</p> <p>ขั้นปฏิบัติ</p> <ol style="list-style-type: none"> ชมคลิปตัวอย่างโครงการคุณธรรม <p>กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> ให้ความรู้การทำโครงการคุณธรรม โดยการอธิบายตามกรอบเค้าโครงการของการทำโครงการคุณธรรมที่ละขั้นตอน จุดเน้นคือการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมนั้น ๆ และการเลือกวิธีการที่สอดคล้องกับการแก้สาเหตุของปัญหา แต่ละกลุ่มนำปัญหาจากตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ทำโครงการคุณธรรม <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>ชื่อโครงการ</p> <p>ความสำคัญของปัญหา โดยนำมาจากสาเหตุที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์วัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับโครงการ</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย</p> <p>กำหนดวิธีแก้ปัญหา</p> <p>หลักธรรมที่นำมาใช้</p> <p>ความเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์</p> <p>วิธีการวัดและประเมินผล</p> <p>ผู้รับผิดชอบโครงการ</p> <p>ครูที่ปรึกษา</p> </div> <ol style="list-style-type: none"> การนำเสนอโครงการคุณธรรมของแต่ละกลุ่ม กิจกรรม Walk Rally แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอที่กลุ่ม สมาชิกที่เหลือไปศึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่น สมาชิกแต่ละกลุ่มกลับเข้ากลุ่มเดิม สรุปความรู้แนวทางการดำเนินงาน เติมเต็มโครงการกลุ่มตน กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) สรุปความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำโครงการคุณธรรมและการนำไปใช้ 	<p>- คลิปวีดีทัศน์โครงการคุณธรรม</p> <p>กระดาษฟลิปชาร์ต สี ปากกาเคมี</p> <p>ใบงานที่ 4</p>

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ
30 นาที	<p>1. ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่โรงเรียนคุณธรรม</p> <p>2. ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจระบบการนิเทศติดตามของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p>	<p>หัวข้อ แนวทางขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และการนิเทศติดตาม โรงเรียน</p> <p>ขั้นปฏิบัติ</p> <p>1. ชี้แจงให้แนวทางปฏิบัติและร่วมกันอภิปรายซักถามความเข้าใจแนวทางปฏิบัติ</p> <p>1.1 การบริหารจัดการ การกำหนดหรือนำโครงการโรงเรียนคุณธรรมไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่เป็นระบบ กำหนดผู้รับผิดชอบออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การจัดสรร วัสดุงบประมาณในการดำเนินงาน</p> <p>1.2 โรงเรียนระดมสมอง เลือกปัญหากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์และจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู แกนนำ นักเรียนแกนนำ</p> <p>1.3 บูรณาการคุณธรรมอัตลักษณ์ในกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมที่มีในโรงเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ</p> <p>2. การร่วมกันกำหนดกรอบระยะเวลาในการนิเทศ ติดตาม</p> <p>ระยะที่ 1 การนิเทศติดตาม แผนพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน</p> <p>ระยะที่ 2 การนิเทศติดตามการดำเนินงานโดยการประชุมย่อย Focus Group</p> <p>ระยะที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงานช่วงที่ 2 โดยคณะกรรมการนิเทศ ติดตามเครือข่ายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา</p> <p>ระยะที่ 4 การนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอประกวดโครงการคุณธรรมในการดำเนินการในโรงเรียน</p> <p>กิจกรรมทบทวนสรุป (AAR) ความรู้ความเข้าใจ ประโยชน์และแนวทาง</p>	

เวลา	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / ขั้นตอน	สื่อ
15 นาที	พิธีเปิด และพิธี ถวายสัตย์ปฏิญาณ สร้างแรงจูงใจใน การเริ่มดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรม	เพลงภูมิแผ่นดิน การถวายสัตย์ปฏิญาณการทำความดี การทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมหลังการอบรม	-VTR เพลงภูมิ แผ่นดิน -แบบทดสอบ ความรู้ -แบบประเมิน ความพึงพอใจ การอบรม
		หมายเหตุ ในส่วนที่ 3 ใบความรู้ที่ 1-4 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ใบงานที่ 1- 5	

ขั้นตอนที่ 4 มุ่งสู่การปฏิบัติ (Doing & Development)

ปัจจัยนำเข้า

1. ฝ่ายดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำคณะครูทุกคนในโรงเรียน นักเรียนแกนนำ นักเรียนทุกคนในโรงเรียน
2. ฝ่ายสนับสนุน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน
3. ฝ่ายนิเทศ ติดตาม ร่วมเป็นที่ปรึกษาอย่างกัลยาณมิตร ศักขานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ

จุดมุ่งหมาย เพื่อนำกระบวนการที่ได้ออกแบบวางแผนนิเทศ ลงสู่การปฏิบัติ พัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู นักเรียนในโรงเรียน ด้วยการมีส่วนร่วมมีทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับติดตาม กำกับและสนับสนุน อย่างกัลยาณมิตร สะท้อนคิดพาทำ พร้อมทั้งเสริมพลังอำนาจ เพื่อให้กับทุกฝ่ายในโรงเรียนได้เรียนรู้ ทำงานร่วมกัน สร้างเครือข่ายในการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้

วิธีดำเนินงานการนิเทศ มี 5 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

การนิเทศขั้นที่ 1 สื่อสารสร้างความเข้าใจ (ร่วมคิด) นิเทศ ติดตามการวางแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของแต่ละโรงเรียนกำกับ ติดตาม สนับสนุนและเพิ่มความเข้าใจให้บุคลากรในโรงเรียน

กิจกรรมย่อยที่ 1 การดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมและการศึกษาจากสื่อ เอกสารคู่มือแนวทางดำเนินงานแล้วไปดำเนินการขยายผลแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน แต่งตั้งคณะทำงาน ระดมความคิด จัดทำคุณธรรมอัตลักษณ์ และแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน จัดทำโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม (หรือโครงการโรงเรียนคุณธรรม) และดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 3:5:7:9 เพื่อเสนอแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในการนิเทศติดตามของศักขานิเทศก์

กิจกรรมย่อยที่ 2 การนิเทศ ติดตามครั้งที่ 1 ติดตามจัดทำคุณธรรมอัตลักษณ์ และแผน/โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะและศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการทำงาน

แบบบันทึกการนิเทศติดตามการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (1)

สพป.สมุทรปราการ เขต 2

ประจำปีการศึกษา .....

ครั้งที่ ..... ภาคเรียนที่ 1/.....

วัน/เดือน/ปี ที่นิเทศ.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียน..... จังหวัด.....

ชื่อผู้รับการนิเทศ

1)..... 2).....

3)..... 4).....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านบริบทเบื้องต้น (ระบุข้อมูลใหม่ที่ยังไม่เคยรายงานมาก่อน)

1. สภาพแวดล้อม บรรยากาศของโรงเรียน และสภาพชุมชนใกล้เคียง

สภาพแวดล้อม

.....

.....

.....

บรรยากาศของโรงเรียน

.....

.....

.....

สภาพชุมชนใกล้เคียง

.....

.....

.....

สถานการณ์เสี่ยง/ปัญหาด้านคุณธรรมของโรงเรียน

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การดำเนินงาน

(2)

1. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาโรงเรียน

วิธีการกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์

1.1 การสื่อสารสร้างความเข้าใจ

.....

.....

.....

1.2 ขยายผลในโรงเรียน

.....

.....

.....

1.3 ประชุมระดมสมอง

- การกำหนดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (พฤติกรรมพึงชี้แจงบวก)

.....

.....

.....

- การกำหนดคุณธรรมเป้าหมาย

.....

.....

.....

1.4 การจัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์

.....

.....

.....

คุณธรรม (ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์)

(3)

คุณธรรมอัตลักษณ์

คุณธรรม เป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (จำแนกตามกลุ่ม)		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน

2. การกำหนดวิธีการบรรลุเป้าหมาย

2.1 การวางแผน / การจัดทำโครงการคุณธรรม

- การจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมโรงเรียน หรือแผนปฏิบัติการประจำปี

โครงการ/โครงการคุณธรรม/กิจกรรมระดับโรงเรียนที่ใช้ในการขับเคลื่อนคุณธรรมอัตลักษณ์ทั้งโรงเรียนได้แก่

.....

.....

.....

โครงการคุณธรรมระดับชั้นเรียนหรือห้องเรียน

.....

.....

หมายเหตุ (จัดทำตามสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียนแต่ละห้องเป็นหลัก ไม่ต้องนำคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนไปกำหนด ยกเว้นจะสอดคล้องตรงกัน และอีกนัยหนึ่ง คุณธรรมด้านใดด้านหนึ่งจะส่งเสริม สัมพันธ์สอดคล้องไปยังคุณธรรมด้านอื่น ๆ)

3. โครงการคุณธรรม

(4)

คุณธรรมเป้าหมาย	โครงการ	ผู้รับผิดชอบ
คุณธรรมที่ 1	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
คุณธรรมที่ 2	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
คุณธรรมที่ 3	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
	โครงการ.....	
	โครงการ.....	

การนิเทศขั้นที่ 2 ร่วมพัฒนา อย่างกัลยาณมิตร (ร่วมทำ) การนิเทศ ติดตามการดำเนินงาน อย่างกัลยาณมิตร การเรียนรู้การทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เน้นการสร้างเครือข่ายภายในโรงเรียน

การนิเทศติดตามครั้งที่ 2 การดำเนินการในขั้นที่ 2 และ 3 เป็นการนิเทศที่ต่อเนื่องกันไป คือ การนิเทศแบบสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Group Interview)

ผู้บริหาร ครูแกนนำ 1-2 คน นักเรียนแกนนำ ศีษานิเทศก์

กิจกรรมย่อยที่ 1

1. ผู้บริหารและครูแกนนำนำเสนอการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน

2. ศีษานิเทศก์ใช้คำถามสะท้อนคิด เกี่ยวกับการดำเนินงาน และการจัดทำโครงการคุณธรรม

ตัวอย่างคำถาม มีดังนี้

แบบบันทึกนิเทศ สัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Group Interview)

โรงเรียน..... วันที่ .....

ผู้รับการนิเทศ 1..... 2..... 3.....

เครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย แต่ละด้านต่อไปนี้ดำเนินการอย่างไรบ้าง 1

- การสื่อสารสร้างความเข้าใจทั้งโรงเรียน เพื่อให้ทราบเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงาน

- การนิเทศติดตามภายใน

- การส่งเสริมสนับสนุนและการเสริมแรงในรูปแบบต่างๆ

- ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครอง และชุมชน

(2)

- การสร้างกลไกมีส่วนร่วม

.....

.....

.....

- การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน : AAR

.....

.....

.....

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

.....

.....

.....

- การประเมินผลและการนำผลการประเมินไปพัฒนาการดำเนินงาน

.....

.....

.....

ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน

.....

.....

.....

แนวคำถามสะท้อนคิด AAR

(3)

1. แนวคำถาม

: การดำเนินงานสร้างเสริมคุณธรรมในโรงเรียนเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ เพียงใด

.....

: สิ่งที่ประสบผลสำเร็จและมีแนวโน้มที่จะดำเนินต่อไปด้วยดีคืออะไร กิจกรรมใด

.....

.....

: กิจกรรม การดำเนินงานด้านใดที่ต้องพัฒนา จะพัฒนาอย่างไร

.....

2. นอกจากการดำเนินโครงการ /โครงการคุณธรรมแล้วมีการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนด้วยวิธีการใด
รูปแบบใด

2.1 การเป็นแบบอย่างที่ดี

.....

.....

.....

2.2 การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม

.....

.....

.....

2.3 การบูรณาการคุณธรรมในการเรียนการสอน / ในชั้นเรียน

.....

.....

.....

2.4 การบูรณาการคุณธรรมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

.....

.....

.....

การนิเทศขั้นที่ 3 สะท้อนคิด พาทำ (ร่วมพัฒนา) การทบทวน AAR ถอดบทเรียน โครงการ
คุณธรรม พัฒนานวัตกรรมการมองค​ความรู​ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงาน ให้ดีขึ้น

กิจกรรมย่อยที่ 2

1. กลุ่มนักเรียน/นักเรียนแกนนำนำเสนอโครงการคุณธรรม
2. ศึกษานิเทศก์ และผู้ร่วมสนทนากลุ่มร่วมซักถาม ชี้แนะ ชื่นชมให้กำลังใจ หลังจากการนำเสนอโครงการคุณธรรมของนักเรียน ลักษณะคำถามสะท้อนคิด ซึ่งการพิจารณาเลือกใช้คำถาม ระดับความลึกยากง่ายของคำถามขึ้นกับวัยหรือระดับชั้นของการนำเสนอโครงการหรือลักษณะ ประเภทของโครงการด้วย
3. ทบทวน AAR โดยให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนร่วมสรุป ความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด กระบวนการดำเนินงาน และแนวทางปฏิบัติต่อไป ที่ได้รับจากการนิเทศ ติดตามในรูปแบบสนทนากลุ่ม ครั้งนี้

คำถามประเด็นการนิเทศติดตาม

1. คำถามสะท้อนคิดหลังการนำเสนอโครงการคุณธรรมของนักเรียน

- 1) ปัญหาที่นำมาแก้ ได้มาอย่างไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร
.....
- 2) ใครทำหน้าที่อะไร หรือใครมีส่วนช่วยทำโครงการบ้าง
.....
- 3) นักเรียนชอบการทำโครงการหรือไม่ เพราะอะไร
.....
- 4) นักเรียนทราบได้อย่างไรว่าการทำโครงการได้ผล หรือก้าวหน้า ถ้าต้องการรู้ต้องทำอะไร
.....
- 5) มีปัญหาระหว่างดำเนินงานหรือไม่ อย่างไร
.....
- 6) สิ่งที่นักเรียนอยากทำต่อ เพิ่มขึ้น ทำให้ดีขึ้นจากโครงการนี้คืออะไร
.....
- 7) เพื่อน ๆ พี่หรือน้อง ๆ ของนักเรียนรู้จักโครงการของนักเรียนหรือไม่ หากนักเรียนต้องการให้เพื่อน ๆ พี่หรือน้อง ๆ ทราบหรือรู้โครงการที่นักเรียนทำจะอย่างไร วิธีใดบ้าง จะประชาสัมพันธ์โดยวิธีใด อย่างไรจึงจะทั่วถึง และได้ผล
.....
.....
.....

2. การถามและสนทนาการดำเนินงานของผู้บริหาร ครูและนักเรียนแกนนำ

- มีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน : AAR กิจกรรม หรือโครงการคุณธรรม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

- มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

- มีการประเมินผลและการนำผลการประเมินไปพัฒนาการดำเนินงานหรือไม่ ดำเนินงานอย่างไร

.....

.....

.....

- มีการประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนหรือกับผู้ปกครองนักเรียนทราบ หรือไม่ มากน้อยเพียงใด

.....

.....

.....

ลงนาม..... ลงนาม.....

(.....) (.....)

ผู้รับการนิเทศ

ผู้นิเทศ

...../...../..... . ...../...../.....

การนิเทศขั้นที่ 4. สร้างเครือข่าย (ร่วมสนับสนุน) การจัดให้กลุ่มโรงเรียนร่วมพัฒนาโรงเรียนในเครือข่าย การศึกษาดูงานโรงเรียนเครือข่าย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เครือข่ายการติดตามและยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

1. แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประธานกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะศึกษานิเทศก์

2. ประชุมชี้แจงคณะกรรมการเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อร่วมดำเนินงานนิเทศ ส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และเพื่อตรวจติดตามยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสร้างแบบประเมินพร้อมเกณฑ์การประเมินจากประเด็นการตรวจติดตามยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม (สพฐ.) ระดับ 1-2 ดาว เป็นแนวทาง

(ทั้งนี้เพื่อเป็นการบูรณาการทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนในสังกัดให้สอดคล้อง สนองตามแนวนโยบายของการจัดการศึกษาตามลำดับ และเพื่อประโยชน์ของโรงเรียนที่จะขอรับการตรวจติดตามยกระดับคุณภาพ จากโครงการโรงเรียนคุณธรรม(สพฐ.) ในลำดับต่อ ๆ ไป)

3. แบ่งกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศและตรวจติดตามยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นชุดเพื่อดำเนินการ

4. สรุปผลการนิเทศติดตามโดยคณะกรรมการเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (เอกสารประกอบคือ ใบความรู้ เนื้อหากิจกรรมที่ 6 และ 7)

การนิเทศขั้นที่ 5 เสริมขวัญกำลังใจ (ร่วมชื่นชม) ชื่นชม เสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ในการทำงานการมอบเกียรติบัตรในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้ารับการอบรม การร่วมเป็นวิทยากร พี่เลี้ยง การร่วมนำเสนอผลงาน นิทรรศการ

การดำเนินการ

1. ส่งเสริมให้โรงเรียนในสังกัดจัดกิจกรรมเปิดบ้านคุณธรรม สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่การดำเนินงานระหว่างโรงเรียนทั้งในและนอกสังกัด

2. จัดนิทรรศการแสดงผลงาน เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนของโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนในกลุ่มโรงเรียน การนำเสนอโครงการคุณธรรมของนักเรียน

3. การมอบเกียรติบัตรในวาระต่าง ๆ การเข้าร่วมอบรมปฏิบัติการของผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ ในการดำเนินงานแต่ละช่วง ได้แก่

- การร่วมอบรมปฏิบัติการ
- การร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบหรือ

หน่วยงานเขตตรวจราชการ

- การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานนิทรรศการแสดงผลงาน
- มอบเกียรติบัตรแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีผลงานและนวัตกรรมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

- การผ่านการตรวจติดตามและประเมินผลการยกระดับคุณภาพโรงเรียน

คุณธรรม ระดับ 1 ดาว 2 ดาว

- รางวัลการนำเสนอโครงการคุณธรรม

- มอบเกียรติบัตรและรางวัลการประกวดโครงการคุณธรรม

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

1. โรงเรียนมีแผนพัฒนาคุณธรรมและโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่มาจากความร่วมมือของทุกฝ่ายในโรงเรียน จากปัญหา กำหนดเป้าหมาย กระบวนการดำเนินงาน นิเทศติดตาม และประเมินผลที่เป็นระบบชัดเจน

2. มีคำสั่งแต่งตั้งองค์คณะในการดำเนินงานร่วมกันในการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมทั้งครู ผู้รับผิดชอบ นักเรียนแกนนำระดับโรงเรียน ห้องเรียน

3. มีการบูรณาการ โครงการ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและ โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานในภาพรวม เพื่อให้การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมไปสู่เป้าหมายคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

4. มีโครงการคุณธรรมทุกห้องหรือระดับชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ดีขึ้น โดยการมีส่วนร่วมของนักเรียนที่มีครูประจำชั้นเป็นที่ปรึกษา

5. มีกระบวนการทำงานร่วมกันในการส่งเสริม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศ กำกับ สะท้อนผล ทบทวนกิจกรรมประเมินผลเป็นระยะ ทั้งจากบุคลากรภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม โครงการคุณธรรม

6. การนำเสนอโครงการคุณธรรมของนักเรียน การช่วยเหลือมีเครือข่ายภายในโรงเรียนและเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น

7. สภาพแวดล้อมในโรงเรียน สะอาดร่มรื่นมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีสัมพันธภาพของครู และนักเรียนในโรงเรียนที่ดี

ระยะที่ 3 การติดตามและประเมินผล (พัฒนา)

ขั้นตอนที่ 5 วัดและประเมินผล (Evaluating)

การประเมินผลการดำเนินงานเป็นขั้นที่ดำเนินไปพร้อมกับการดำเนินการทุกระยะเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นเกลียวแบบกระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAOR) และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ปัจจัยนำเข้า

1. ผู้ให้ข้อมูลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ความพึงพอใจ การประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำ
2. ผู้ร่วมประเมินรูปแบบการนิเทศ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในทุกระดับ ได้แก่ระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน และระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์สรุปองค์ความรู้ แนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป
2. เพื่อการประเมินคุณภาพของรูปแบบการนิเทศรูปแบบ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนที่นำมาใช้ส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

วิธีดำเนินงาน

ระยะที่ 1 การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการอบรมปฏิบัติการ (ขั้นขยายความรู้) ของผู้บริหารและครูแกนนำ และของนักเรียนแกนนำ

ระยะที่ 2 การดำเนินงานของแต่ละส่วน ดังนี้

โรงเรียน : รายงานผลการดำเนินงาน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา : ประเมินผลจากการนิเทศติดตามระหว่างดำเนิน

โครงการโรงเรียนคุณธรรม ผลการตรวจติดตามการยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม

ระยะที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน

โรงเรียนดำเนินการ ดังนี้

1. ประเมินผลพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม(พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก)ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือ ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต

มีวินัยและรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสาตามแบบประเมินพฤติกรรมรายชั้น สรุปลงเป็นผลประเมินในภาพรวมของโรงเรียน

2. ประเมินผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของ โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน

3. สรุปรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

1. การประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนครูแกนนำในการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของโรงเรียนในการส่งเสริมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

2. วัดผลพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม(พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก)ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสา

3. ประเมินผลความพึงพอใจของนักเรียน และผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานและจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน

ผลที่ได้รับจากการดำเนินงาน

1. การประเมินและสรุปรายงานผลการดำเนินงาน พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

2. ผลผลิตนวัตกรรม องค์ความรู้ แนวดำเนินงานผลผลิตด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับ ตลอดจน ผลการตรวจติดตามยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม ผลรางวัลต่าง ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม และที่เกิดจากผลกระทบในการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม

3. ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รู้ผลการดำเนินงานของโรงเรียน ได้ข้อมูลองค์ความรู้ แนวทางการปรับปรุงคู่มือส่งเสริมพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

4. พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

5. นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการดำเนินชีวิตพึ่งตนเองได้ และช่วยเหลือสังคมได้

6. นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น หรือผลการทดสอบระดับชาติดีขึ้น

(เอกสารประกอบ ใบความรู้ แนวดำเนินงานกิจกรรมที่ 8)

ขั้นตอนที่ 6 สนับสนุนให้ยั่งยืน (Reflect to Sustainable)

ปัจจัยนำเข้า

ผู้ร่วมกิจกรรม สนทนากลุ่ม Focus Group การถอดบทเรียน (Best Practice) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูแกนนำ นักเรียนแกนนำจากโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีจิตสำนึกในการพัฒนา ต่อยอดการดำเนินงาน สู่ความยั่งยืน
2. การสังเคราะห์สรุปองค์ความรู้เพื่อเผยแพร่และนำไปปรับจัดทำคู่มือการนิเทศและแนว การส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

วิธีดำเนินงาน

1. จัดกิจกรรมสนทนากลุ่ม Focus Group ถอดบทเรียนความสำเร็จวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูแกนนำ
2. ส่งเสริมให้เผยแพร่ผลการดำเนินงานที่เป็นวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในรูปแบบต่าง ๆ และระดับต่าง ๆ
3. การนำผลการวิเคราะห์การดำเนินงานไปวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในรอบต่อไป

ผลลัพธ์/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ
2. โรงเรียนมีแนวทางในการพัฒนาการทำงานเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม
3. ครูจะมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และเห็นคุณค่าของอาชีพครู มีศักยภาพในการ ออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตลอดจนปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างครูที่ดี เป็นที่ยอมรับทั่วกัน
4. นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้รับความสนใจจาก นักวิชาการ ในการนำไปต่อยอดขยายผลเชิงวิชาการให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

การวัดและประเมินผลรูปแบบการนิเทศ

การวัดและประเมินผลการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนมีการดำเนินงาน 3 ระยะ คือ ระยะขยายผล การอบรมปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่แกนนำ การวัดและประเมินจากการสังเกต บันทึกการนิเทศ

ติดตามระหว่างดำเนินการใช้รูปแบบการนิเทศและระยะที่ 3 คือหลังจากดำเนินการนิเทศ ติดตามการใช้รูปแบบการนิเทศแล้ว

ขั้นตอนในการดำเนินงานจึงเป็นการวัดและประเมินอยู่ในกระบวนการนิเทศแต่ละขั้นตอน โดยมีการประชุมชี้แจง ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศ ติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานให้เข้าใจ วัตถุประสงค์ แนวทาง เครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินในแต่ละช่วงของการดำเนินงาน

การวัดและประเมินผลแต่ละระยะ มีดังนี้

ระยะที่ 1 ทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการอบรมปฏิบัติการ (ขั้นขยายความรู้) ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนแกนนำ และให้นักเรียนแกนนำประเมินพฤติกรรมตนเอง ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ

ระยะที่ 2 การนิเทศติดตามระหว่างดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม เป็นการนิเทศ ติดตามแบบร่วมพัฒนา และการตรวจติดตามการยกระดับคุณภาพโรงเรียนตามตัวชี้วัด 7 ข้อ

ระยะที่ 3 การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการดำเนินการวัดและประเมินผลใน ขั้นตอนที่ 5 ของกระบวนการนิเทศเพื่อวิเคราะห์และประมวลผลตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ และเป็นการประเมินผลความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อการรูปแบบการนิเทศ

SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ซึ่งสรุปเป็นการประเมินดังนี้

1. วัดพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยนักเรียนประเมินตนเองหลังการดำเนินงานโดยใช้รูปแบบการนิเทศ

2. ประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

3. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนและการถอดบทเรียน วิธีปฏิบัติที่ดี (BEST Practice)

4. ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

5. ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

6. แบบบันทึกการถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของโรงเรียน

7. การประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ส่วนที่ 3

เนื้อหาแนวทางดำเนินการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม

(ใบความรู้และใบงาน 9 กิจกรรม)

ใบความรู้ที่ 1

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง ความดีที่สั่งสมจากจิตใจ วาจาและการกระทำอันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมและทำต่อเนื่องจนเป็นอุปนิสัย

จริยธรรม หมายถึง การปฏิบัติตนหรือการแสดงออกที่ดี ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

โดยสรุปแล้วโดยความหมาย ทั้งคุณธรรม และจริยธรรมจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันเพราะว่าการประพฤติปฏิบัติดีต่อเนื่องจะก่อให้เกิดอุปนิสัยที่แสดงถึงคุณธรรมนั้น ๆ ในขณะที่ การคิดเป็น มีปัญญาเห็นคุณค่าประโยชน์ของคุณธรรมจะหล่อหลอมบุคคลให้ประพฤติปฏิบัติดีมีจริยธรรมสืบเนื่องกันไป จึงเปรียบได้ว่า คุณธรรมมีลักษณะเป็นนามธรรม จริยธรรมมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมที่แสดงออกให้เห็นได้ สังเกตได้ และเป็นการสะท้อนภาพ ของคุณธรรมนั่นเอง โดยรวมแล้วเมื่อพูดถึงคุณธรรม จริยธรรมจึงมักคู่กันไปอันอยู่บนพื้นฐานของการคิดดี พูดดีและทำดีด้วย กาย วาจา และใจ ที่เอื้อต่อความสุขของตนเองและสังคมส่วนรวม

องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วย การประพฤติ ปฏิบัติดี ในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ ความมีวินัย อันเป็นที่ยอมรับ เป็นประโยชน์ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตที่มีความสุขทั้งตนเองและสังคมทั่วไป โดยมี 3 องค์ประกอบพื้นฐาน

1) มีความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลรู้ว่าการกระทำใดดีหรือไม่ดี ควรทำหรือไม่ควรทำ ความเข้าใจในเหตุผลของความถูกต้องดีงาม การตระหนักถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในสถานการณ์ต่างๆ ใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2) ทศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติตนเชิงจริยธรรม ความภาคภูมิใจแห่งตน การควบคุมตนเอง อ่อนน้อมถ่อมตน โดยรวมเอาปัญญาเชิงจริยธรรม ไว้ด้วย

3) พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่ดีงาม เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ การแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบหรืองดเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือ ค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน ความกตัญญู ความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบ ความพอเพียง และมีจิตอาสา

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบความรู้ที่ 1 (ต่อ)

พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม

พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีหลังจากการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โดยอาจตรงกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนบางด้าน หรือทุกด้าน และเชื่อมโยง สอดแทรกเพิ่มเติมในการดำเนินงานและบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนและในกิจกรรมส่งเสริมความดีต่าง ๆ

1. ความกตัญญู หมายถึง การสำนึกในบุญคุณ ต่อบุพการี บุคคล สิ่งที่ทำให้คุณประโยชน์และตอบแทนต่อบุพการี บุคคล สิ่งที่ทำให้คุณประโยชน์ด้วยความ เต็มใจ โดยประเมินจากลักษณะ ดังนี้ พุดขอบคุณเมื่อได้รับประโยชน์ รู้คุณ คารวะ นบনอบ ด้วยความเคารพ ตอบแทนบุญคุณของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู การรู้จักตอบแทนดูแลรักษาสถานที่ สิ่งแวดล้อมส่วนรวม

2. ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความประพฤติดี การประพฤติปฏิบัติตนตามความเป็นจริง ตรงความเป็นจริงต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา และคำมั่นสัญญา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น พุดความจริง ไม่โกหก ไม่คดโกงและไม่หลอกลวงความประพฤติตรง ไม่เอนเอียง ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

3. มีวินัยและรับผิดชอบ หมายถึง การมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม การรู้จักหน้าที่ และสามารถควบคุมตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม การเรียนด้วยความมุ่งมั่นและเพียรพยายามจนงานนั้น ๆ ประสบความสำเร็จทันเวลา มีความตรงต่อเวลา ปฏิบัติตนตามข้อตกลงของห้องเรียน ยอมรับในผลของการกระทำของตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน มีความขยันขันแข็ง และไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง และการทิ้งขยะให้เป็นที่

4. ความพอเพียง การดำรงชีวิตด้วยความพอเพียง ประหยัด อุดมอม ไม่ฟุ้งเฟ้อ รู้จักความพอดี พอเหมาะ และใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย การรู้จักคิดวิเคราะห์การมีเหตุผลในการใช้จ่าย หรือใช้วัสดุ สิ่งของอย่างเกิดประโยชน์ คุ่มค่า ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน ได้แก่ มีเหตุผล มีความรอบคอบ รู้จักการวางแผนในการทำงาน การเรียน

5. มีจิตอาสา หมายถึง ผู้ที่มีน้ำใจ เมตตา มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร ที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน เป็นผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคมฯ ที่เป็นปัญหาหรือเกิดความเดือดร้อนรู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุข ส่วนตน เสียสละทรัพย์ แรงงาน เวลา และกำลังสติปัญญาเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่นทั้งนี้จะมีเรื่องของการเสียสละในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนอยู่ด้วย โดยประเมินได้จากพร้อมลงมือปฏิบัติร่วมช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้แก่สังคมของ เราร่วมกับผู้อื่น มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันในสังคมด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลและเอาใจใส่ป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบความรู้ที่ 2

เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาเลือกคุณธรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ตรงกับปัญหาความต้องการและกำหนดเป็นคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ความหมายของคุณธรรมจริยธรรม (มูลนิธิยิวสถิรคุณ)

1. ความซื่อสัตย์ หมายถึง ความประพฤติตรงและจริงใจ ไม่คิดทรยศ ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง ความสุจริต หมายถึง ความประพฤติดี ความประพฤติตามครรลองคลองธรรม ซื่อตรงต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตรงความเป็นจริงต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา และคำมั่นสัญญา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเองและผู้อื่น
2. ความขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ อดทน ไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญาแก้ปัญหา จนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย
3. ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ทั้งที่เป็นภารกิจส่วนตัว และภารกิจทางสังคม จะต้องกระทำให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ด้วยความสุจริต ความเต็มใจ และความจริงใจ เป็นความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่น ละเอียดยรอบคอบ เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย และยอมรับผล การกระทำของตนเอง ทั้งด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย ทั้งพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น
4. ความอดุสาหะ หมายถึง ความพยายามที่ทำงานให้สำเร็จลุล่วง ด้วยความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคมาณะ บากบั่น ขยัน อดทน เพียรเอาใจใส่อยู่เป็นนิจและเสมอต้นเสมอปลาย
5. ความมุ่งมั่น หมายถึง ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ทำงานด้วยความเพียรพยายามและอดทน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย
6. ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง ตั้งใจเพียรพยายามในการเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนด้วยการเลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม สรุปลองคว้าความรู้ และสามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สาระความรู้ เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม
7. ความอดทนอดกลั้น หมายถึง ความมั่นคงหนักแน่นไม่หวั่นไหวทั้งทางกาย วาจา และใจ โดย ไม่ย่อท้อต่อปัญหา ทนตรากตรำ ทนเจ็บใจ หนักเอาเบาสู้อยอมรับความลำบากและอุปสรรค และรู้จักข่มใจ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ เป็นระยะเวลาานาน

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยิวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบความรู้ที่ 2(ต่อ)

8. ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตาม และยึดมั่นในระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ข้อตกลง กฎหมายและศีลธรรมจารีตประเพณี ทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความสำคัญ ความเคารพ และยอมรับที่จะปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และข้อบังคับของสังคม เป็นพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามตามระเบียบเพื่อประโยชน์สุข ของส่วนรวม

9. ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ โดยปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอารัด เอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างทางความคิด

10. ความเสียสละ หมายถึง การรู้จักแบ่งปัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น โดยอาจต้อง เสียสละทรัพย์ แรงงาน เวลา และกำลังสติปัญญา ในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

11. ความมีน้ำใจ หมายถึง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร ที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล แสดงน้ำใจดี ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปันเสียสละความสุข ส่วนตน เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

12. ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่และเอ็นดู พรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข มีความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ รวมทั้งการไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น สามารถแสดงออกได้โดยการช่วยเหลือทั้งทางการกระทำ หรือวาจา

13. ความสุภาพ หมายถึง เรียบร้อย อ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมายาที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานการณ์และกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง และวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

14. ความมีสัมมาคารวะ หมายถึง ความเคารพนอบน้อม โดยทางกายและทางวาจา

15. ความกตัญญู คือ ความรู้สึกสำนึกในการอุปการะคุณ หรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีต่อตนเอง กตเวทิตี คือ การแสดงออกเพื่อการตอบแทนบุญคุณ ความกตัญญูกตเวทิตี จึงหมายถึง ความรู้บุญคุณแล้วทำตอบแทนบุญคุณให้ปรากฏ

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบความรู้ที่ 3

เนื้อหาแนวดำเนินงานกิจกรรมที่ 1-2

การสร้างความเข้าใจและการกำหนดคุณธรรมเป้าหมายและคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

1. จัดประชุมระดมสมอง จะเลือกใช้กิจกรรมประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ หรือประชุมอภิปราย หรือ ฯลฯ และดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ปัญหา พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือพฤติกรรมบ่งชี้เชิงลบที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ในโรงเรียนอีก เช่น มาโรงเรียนสาย ลอกการบ้านเพื่อน เป็นต้น หรือ ช่วยกันวิเคราะห์หา พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียน พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดในโรงเรียน เช่น ช่วยสอนการบ้านเพื่อน เดินแถว ให้เป็นระเบียบ ทั้งขยะให้เป็นที่ เป็นต้น

1.2 ค้นหาคุณธรรมเป้าหมาย ที่สอดคล้องกับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หรือต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น (จากข้อ 1) คุณธรรมที่จะใช้เป็นหลักในการ ประพฤติปฏิบัติสิ่งที่อยากเห็น อยากทำ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีน้ำใจ ความช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน เป็นต้น

1.3 จัดกลุ่ม “คุณธรรมเป้าหมาย” ให้เป็นเรื่องๆ โดยรวบรวมรายการคุณธรรม เป้าหมายที่ได้ จากการระดมสมอง แล้วนำมาจัดกลุ่ม เลือกรุ่นที่มีความหมายใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน กรณี มีคำศัพท์ แตกต่างกัน หลากหลาย ควรหารือในที่ประชุม และให้เลือกใช้คำศัพท์ ที่มีความเข้าใจตรงกันไม่ต้องตีความ

1.4 จัดลำดับความสำคัญของคุณธรรมเป้าหมาย โดยให้ที่ประชุมร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของ คุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการทำก่อนหลัง ในระยะเริ่มต้น ไม่ควรกำหนดคุณธรรมเป้าหมายจำนวนมากหลายข้อ ควรกำหนดประมาณ 3 ข้อ เพื่อง่ายสะดวกต่อการพัฒนา

1.5 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้หรือข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมเป้าหมาย โดยนำคุณธรรมเป้าหมาย แต่ละข้อ มากำหนดรายละเอียดพฤติกรรมบ่งชี้/ข้อปฏิบัติ ตามกลุ่มเป้าหมายของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน

2. ประกาศ ประชาสัมพันธ์ คุณธรรมอัตลักษณ์ให้เป็นที่ทราบทั่วกัน กล่าวคือ เมื่อนำคุณธรรมเป้าหมาย แต่ละข้อ มากำหนดพฤติกรรมบ่งชี้หรือข้อปฏิบัติเพิ่มเติมให้ครบแล้ว จะเรียกรวมว่า “คุณธรรมอัตลักษณ์” ซึ่งหมายถึง คุณธรรมเป้าหมายที่มีการกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้หรือข้อปฏิบัติไว้ด้วย ซึ่งจะจำแนกตามกลุ่มเป้าหมาย

3. กำหนดนโยบายหรือข้อตกลงร่วมกัน โดยนำเสนอผลการประชุมระดมสมองในส่วนของคุณธรรม เป้าหมาย และคุณธรรมอัตลักษณ์ ที่มีการจำแนกพฤติกรรมบ่งชี้ ของแต่ละกลุ่มเป้าหมายแล้ว เพื่อให้ทุกคนที่เข้าประชุมมีความเข้าใจตรงกัน และร่วมกันกำหนดเป็นนโยบาย/ข้อตกลงว่าจะนำมา ปฏิบัติด้วยกัน โดยอาจนำเสนอ ในรูปของตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ และกำหนดวิธีปฏิบัติซึ่งเป็นโครงการคุณธรรม หรือกิจกรรมความดี โครงการ หรือบูรณาการกับโครงการกิจกรรมคุณธรรมที่โรงเรียนมีอยู่

ใบความรู้ที่ 4

เนื้อหาแนวดำเนินงานกิจกรรมที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

แผนพัฒนาคุณธรรม หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนอย่างเป็น ระบบ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังไว้ ประกอบด้วย การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติ และตัวชี้วัดเพื่อการประเมินผล ดังตัวอย่าง ดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง สิ่งที่โรงเรียนมุ่งหวังให้เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งระดับ

ผู้บริหารต้องกำหนดขึ้นและทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วม เช่น โรงเรียนมุ่งจะช่วยสร้างคนดีให้สังคม

3.2 เป้าประสงค์ (Ultimate Goal) หมายถึง เป้าหมายที่โรงเรียนมุ่งมั่นจะไปให้ถึงในอนาคต และ ต้องมีความสอดคล้องกับการกำหนดวัตถุประสงค์ เช่น มุ่งให้มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณธรรม

3.3 วัตถุประสงค์ เป็นข้อความที่แสดงถึงแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อช่วยให้บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ข้อความที่ใช้เขียนวัตถุประสงค์จะต้องชัดเจน สามารถวัดและประเมินผลได้ เช่น เพื่อพัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม(ซึ่งจะส่งผลให้เกิดกระบวนการพัฒนาโรงเรียน ตามเป้าประสงค์ที่วางไว้)

3.4 ยุทธศาสตร์ดำเนินงาน หมายถึง วิธีการในระดับรายละเอียดที่จะนำมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น โรงเรียนจะผนึกกำลังจากทุกภาคส่วนมาร่วมกันทำงาน และจะบูรณาการแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่โรงเรียนทำอยู่ แล้วมาไว้ด้วย เป็นต้น

อนึ่ง โรงเรียนควรพิจารณาแนวทางการบูรณาการงาน โครงการ โครงงาน กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นภายใต้แผนงานต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านวินัย ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น มาดำเนินการภายใต้เป้าหมายเดียวกันของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งงบประมาณ บุคลากร ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ประการสำคัญผลงานต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการงานต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน จะเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างทีมงานที่ดี ซึ่งจะส่งผลที่ดีในการพัฒนาโรงเรียนในระยะยาว

3.5 แผนพัฒนาคุณธรรม หมายถึง แผนงานที่จะใช้ในการปฏิบัติงานคุณธรรม ประกอบด้วย คุณธรรม เป้าหมาย คุณธรรมอัตลักษณ์ โครงการ/โครงงาน/กิจกรรม และตัวชี้วัดในการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียน

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบายโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบความรู้ที่ 5 (ต่อ)

(1)

ตัวอย่างกรอบแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

วิสัยทัศน์	ช่วยกันสร้างคนดีให้สังคม		
เป้าประสงค์	1. มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนสู่โรงเรียนคุณธรรม 2. มีกลไกและเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนา โรงเรียนคุณธรรม 3. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น 4. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดน้อยลง		
วัตถุประสงค์	1. เพื่อพัฒนาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม 2. เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยฝึกกระบวนการคิดและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 3. เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนให้น้อยลง		
ยุทธศาสตร์ ดำเนินงาน	1. ผนึกกำลังของผู้บริหาร ครู และนักเรียนลงมือปฏิบัติคุณธรรมทั่วทั้งโรงเรียน 2. บูรณาการแผนงาน/โครงการ ทั้งด้านวิชาการตามกลุ่มสาระ งานวินัยนักเรียน กิจกรรมพัฒนา นักเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเข้าไว้ในการพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม แผนปฏิบัติ แผนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม		
คุณธรรมเป้าหมาย	1. ความซื่อสัตย์ 2. ความรับผิดชอบ 3. ความพอเพียง		
คุณธรรมอัตลักษณ์	1. ความซื่อสัตย์		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
	- ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ - ไม่แสวงหาผลประโยชน์ - มีสำนึก	- ไม่เบียดเบียนเวลาราชการ - ไม่แสวงหาผลประโยชน์ - ไม่สร้างความแตกแยกในหมู่คณะ	- ใช้งานสุภาพ ไม่พูดคำหยาบ - ไม่ลอกการบ้าน - ห่างไกลยาเสพติด
	2. มีความรับผิดชอบ		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
	- ตรงต่อเวลา - รับผิดชอบต่อหน้าที่ - อดทน แก้ไขปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเป็นหลัก	- ตรงต่อเวลา - แต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน - สอนให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์	- รักษาความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมาย - ส่งงานตามกำหนด - แต่งกายถูกระเบียบ - ไม่มาโรงเรียนสาย(มีวินัยในตนเอง)

ใบความรู้ที่ 5 (ต่อ)

(2)

	3. ความพอเพียง		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
คุณธรรมอัตลักษณ์ (ต่อ)	- ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า - แผนงานของโรงเรียน สอดคล้องกับแผน งบประมาณ - อบรมให้ความรู้ สอนงาน แก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	- ประหยัดทรัพยากร ของ โรงเรียน - เสียสละ แบ่งปันต่อ นักเรียน และเพื่อน ร่วมงาน - ไม่ใช้จ่ายเกินฐานะ	- มีน้ำใจ เสียสละ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวัง ผลตอบแทน - ประหยัดไม่ใช้จ่ายเกินตัว - ประหยัดทรัพยากรของ โรงเรียน
โครงการ/ โครงการ/ กิจกรรม	โรงเรียนมีโครงการ/โครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม รวมทั้งสิ้น....โครงการ ได้แก่ 1. โครงการ.... 2. โครงการ.... ฯลฯ		
ตัวชี้วัดในการ พัฒนาโรงเรียนสู่ โรงเรียนคุณธรรม จริยธรรม	1. มีกระบวนการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน 2. (ร้อยละ) จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์เพิ่มขึ้น 3. (ร้อยละ) จำนวนครูที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์เพิ่มขึ้น 4. (ร้อยละ) จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ลดน้อยลง 5. มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชน 6. มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และมีการบูรณาการ กับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 7. มีการขยายเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม 8. มีภาคีความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม		
คณะทำงาน รับผิดชอบ	1. นาย/นาง/นางสาว.....ผู้อำนวยการโรงเรียน 2. .... 3.		

ที่มา : แนวทางการพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนของมูลนิธิยุวสถิรคุณ

ใบความรู้ที่ 6

(1)

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 4 การจัดทำโครงการคุณธรรม (Moral Project)

การจัดทำโครงการคุณธรรม (Moral Project) โครงการคุณธรรม จะแบ่งกลุ่มตามความสนใจ โครงการเรื่องหนึ่งเรื่องใด หรืออาจแบ่งตามระดับชั้นเรียน แบ่งตามชมรมความสนใจ แล้วจัดเป็น ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการหรือประชุมอภิปรายหารือ หรือประชุมระดมสมอง โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งกลุ่มต้องการให้โรงเรียนมีการแก้ไข โดยตั้งคำถามให้ทุกคนคิดวิเคราะห์ เช่น พฤติกรรมของเพื่อนๆ ที่อยากปรับปรุง หรือคุณธรรมพื้นฐานของโรงเรียน มีข้อใดยังไม่ได้ทำบ้าง วิธีการที่ใช้ใช้กระบวนการเดียวกับการหาปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ต้องการแก้ไข ในการหาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

- ประเด็นคำถามที่ใช้: ในโรงเรียนนี้มีอะไรบ้างที่อยากแก้ไข หรือสิ่งดี ๆ ที่ทุกคนอยากเห็น อยากทำมีอะไรบ้าง

4.2 ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาที่จัดลำดับอีกครั้งว่าในกลุ่มเห็นด้วยหรือไม่ อย่างไร ในประเด็นปัญหา นั้น ๆ ควรจัดลำดับปัญหาที่สำคัญด่วนที่สุด ที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่า ควรรีบแก้ไข เลือกมา 1 ปัญหา ตามความเห็นของที่ประชุม

- ประเด็นคำถาม: ปัญหาข้อใดที่อยากแก้ไขมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา โดยนำปัญหาที่คัดเลือกแล้ว มาระดมสมองหาสาเหตุของปัญหานั้นๆ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุปัจจัยภายในและ/หรือปัจจัยภายนอกอย่างไรบ้าง อาจใช้การอภิปรายหาเหตุผล นำข้อมูลสถิติ ข้อเด่น ข้อด้อย ความเป็นไปได้ ความเร่งด่วนมาพิจารณาประกอบ เพื่อหาข้อยุติในการตัดสินใจเลือกเป็นประเด็นปัญหาที่อยากแก้ไขมากที่สุด

- ประเด็นคำถาม: ปัญหาเรื่องนี้มีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง มีข้อมูลประกอบการพิจารณาอะไรบ้าง

4.4 กำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหาต่างๆ โดยนำปัญหาที่คัดเลือกมากำหนดเป้าหมาย ทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณ หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นักเรียน ชั้นไหน จำนวน เท่าไร ฯลฯ เป็นต้น และกำหนดเป้าหมายเชิงคุณภาพ หมายถึง พฤติกรรมอะไรที่ต้องการให้เกิดขึ้น หรือ เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมอย่างไร

- ประเด็นคำถาม: ต้องการเปลี่ยนแปลงใคร/กลุ่มไหน จำนวนเท่าไร เปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร

4.5 กำหนดชื่อโครงการที่ชัดเจนเข้าใจง่ายและควรสะท้อนกิจกรรมและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น “โครงการพุดจาดิ มีสัมมาคารวะ” “โครงการจิตอาสา พาน้องอ่าน” เป็นต้น

4.6 กำหนดวิธีแก้ไขปัญหาหรือวิธีดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น จะมีแผนอย่างไร

ใบความรู้ที่ 6 (ต่อ)

(2)

4.7 หลักธรรม/พระราชดำรัส/พระราชดำริ/คำสอน ใช้หลักธรรมอะไรเป็นหลักคิดในการดำเนินโครงการน้อมนำพระราชดำรัส/พระราชดำริ/คำสอน อะไรมาเป็นหลักในการดำเนินโครงการ โครงการแต่ละโครงการสามารถมีคุณธรรมหลายข้อเป็นหลักคิดในการปฏิบัติโครงการได้

- ประเด็นคำถาม: การดำเนินงานแก้ปัญหา จะใช้คุณธรรม/ พระราชดำรัส/พระราชดำริ/ คำสอน อะไรบ้างเป็นหลักคิด

4.8 การเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน โดยที่ประชุมพิจารณาการเชื่อมโยง ไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้อย่างไร โครงการแต่ละโครงการสามารถเชื่อมโยงไปสู่คุณธรรม อัตลักษณ์หลายข้อได้ โดยพิจารณาถึงกระบวนการในการปฏิบัติโครงการและคุณธรรมที่ทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้น

- ประเด็นคำถาม: โครงการนี้นำไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ ของโรงเรียนได้อย่างไร

4.9 กำหนดวิธีการวัดและประเมินผล โดยกำหนดตัวชี้วัด เพื่อวัดหรือประเมินผลว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรไปมากน้อยเพียงไรในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

4.10 จัดทำร่างเอกสารโครงการคุณธรรม โดยรวบรวมข้อมูลทั้งหมด แล้วจัดทำเป็นเอกสารร่างโครงการ เพื่อนำไปทดลองปฏิบัติสักระยะหนึ่ง แล้วปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของโรงเรียน ก่อนนำไปใช้จริง

4.11 จัดทำเป็นโครงการคุณธรรม โดยนำข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการทดลองทุกขั้นตอน มาเรียบเรียงให้อ่านเข้าใจง่าย อาจใช้รูปแบบการเขียนโครงการคุณธรรม หรือรูปแบบตาม ความเหมาะสมของโรงเรียน

ชื่อโครงการ

ความสำคัญของปัญหา โดยนำมาจากสาเหตุที่ได้ร่วมกันวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับปัญหาและสาเหตุของปัญหา

กลุ่มเป้าหมาย

กำหนดวิธีแก้ปัญหา

หลักธรรมที่นำมาใช้

ความเชื่อมโยงสู่คุณธรรมอัตลักษณ์

วิธีการวัดและประเมินผล

มีผู้รับผิดชอบและที่ปรึกษา

ที่มา: คู่มือโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ

ใบความรู้ที่ 6(ต่อ)

(3)

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 5 ขั้นตอนการลงมือร่วมกันปฏิบัติ

โรงเรียนพัฒนากลไกในการปฏิบัติงาน โดยเน้นการสร้างควมมีส่วนร่วม มีคณะทำงานรับผิดชอบ มีนักเรียนแกนนำ มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล

5.1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการคุณธรรม โดยอาจมีนักเรียนรวมกลุ่มกันเองเพื่อทำความเข้าใจตามความสนใจหรือครุคัดเลือกนักเรียนแกนนำของโรงเรียนสัก 8-10 คน เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ มีครูที่ปรึกษา 1- 3 คน พิจารณาตามขอบเขตและขนาดของงาน สมาชิกกลุ่มไม่ควรจำกัดจำนวน ควรเป็นไปตามความ สนใจและภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

5.2 กำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานทั้งในระยะสั้นในแต่ละเดือน และเป้าหมายระยะยาวในแต่ละภาคการศึกษา กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน

5.3 ลงมือปฏิบัติด้วยกันตามแผนปฏิบัติงาน ในทุกกิจกรรมนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการลงมือทำ โดยการสังเกต คิดพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมให้นำไปสู่ความสำเร็จ ประการสำคัญ ได้เรียนรู้จากการร่วมกันทำงานเป็นทีมทำงานที่ดีด้วยกัน อย่างมีความสุข คือ ความเป็นกัลยาณมิตร ทุกคนในกลุ่มจะทำงานอย่างสนุกสนานร่วมกับเพื่อนๆ ที่มีความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน คุณสมบัติของกัลยาณมิตร ได้แก่

มีความน่ารัก ให้ความรู้สึกอยากร่วมงาน ด้วย อยากเข้าไปขอคำปรึกษาหารือ

มีความน่าเคารพ ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจ

เป็นที่พึ่งได้อยากนำมาเป็นตัวอย่างในการเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถปรับปรุงตนเอง

อยู่เสมอ

บอกสอนเป็น คือ รู้จักพูดให้เข้าใจ คอยให้คำแนะนำ ตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดีได้

พร้อมรับฟังคำปรึกษา ข้อซักถาม ข้อวิพากษ์ วิจาร์ณโดยไม่ใช้อารมณ์

สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจง่าย และแนะนำให้เรียนรู้เรื่องที่ดีซึ่ง

ไม่นำผิดทาง ผิดทำนองคลองธรรม หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสียไม่เหมาะสม

5.4 บูรณาการการจัดการเรียนการสอน

5.5 เมื่อจบแต่ละกิจกรรมย่อย ให้ทำ AAR (After Action Review) เป็นการพูดคุยกันเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น และควรให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมและการนำไปประยุกต์ใช้ในสมุดเป็นรายบุคคล

5.6 เผยแพร่เอกสารโครงการคุณธรรม

ใบความรู้ที่ 7

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 6 สร้างเครือข่ายคุณธรรมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

การสร้างเครือข่ายทั้งภายในและนอกโรงเรียน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ศึกษาดูงาน การร่วมจัดกิจกรรมนิทรรศการแสดงผลงาน การเปิดบ้านคุณธรรมและการตรวจติดตามเพื่อร่วมยกระดับคุณภาพโรงเรียนคุณธรรมในระดับต่าง ๆ

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 7 การนิเทศติดตามประเมินผลและเสริมแรงกัน

7.1 การนิเทศภายในโรงเรียน ในการทำโครงการต่าง ๆ จะมีคณะทำงานทำหน้าที่นิเทศ ติดตามให้คำปรึกษาหารือ รวมทั้งเป็นพี่เลี้ยงสอนงาน และให้ความช่วยเหลือแนะนำสิ่งที่เป็นอย่างมีกัลยาณมิตร เพื่อให้งานบรรลุผลตามขั้นตอน เป้าหมายและกำหนดเวลาที่คาดหวังไว้ ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งก่อนและหลังการทำงาน เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยพิจารณาตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ในโครงการ เช่น ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มีจิตอาสาเพิ่มขึ้น เป็นต้น การนิเทศภายในสามารถทำได้ในหลายลักษณะ เช่น

- โรงเรียนควรสร้างการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อให้มีมุมมองด้าน การประเมินผลสำเร็จของงาน ทั้งจากภายในและภายนอกโรงเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนควรกำหนดให้มี การเยี่ยมเยียน เยี่ยมชมโครงการซึ่งกันและกัน

- ตลาดนัดโครงการคุณธรรม มีเวทีของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

7.2 การนิเทศด้วยรูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมกระบวนการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียน SPIDER Model มุ่งสู่การปฏิบัติ (Doing & Development) ชั้นนิเทศมีกระบวนการนิเทศ 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 สร้างความเข้าใจ (ร่วมคิด) ชั้นที่ 2 ร่วมพัฒนา อย่างกัลยาณมิตร ชั้นที่ 3 สะท้อนคิด พาทำ ชั้นที่ 4. สร้างเครือข่าย ชั้นที่ 5 เสริมขวัญกำลังใจ (ร่วมชื่นชม) 5) วัดและประเมินผล (Evaluating) 6) สนับสนุนให้ยั่งยืน (Reflect to Sustainable) โดยการนิเทศติดตามงานจะเป็นการกระตุ้นส่งเสริม เสริมแรง ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ดำเนินการอย่างราบรื่นจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงการติดตามให้คำแนะนำปรึกษาอย่างกัลยาณมิตร การนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่องจะเป็นหลักประกันที่ดีต่อความสำเร็จ ของการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

คณะศึกษานิเทศก์ ในระยะเริ่มต้น ระหว่างการดำเนินงานและการติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา และคณะกรรมการเครือข่ายผู้บริหารสถานศึกษาระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ร่วมตรวจติดตามเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียนในการประเมินระดับต่าง ๆ

ใบความรู้ที่ 8

(1)

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

การประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้น การประเมินผลควรทำ 2 ระดับ ได้แก่ การประเมินผลในระดับโครงการคุณธรรมและการประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน ระดับความสำเร็จของโครงการคุณธรรมต่างๆ จะส่งผลให้เกิดผลสำเร็จในภาพรวมของโรงเรียน ดังนั้น การเลือกใช้ตัวชี้วัดจึงมีความสำคัญ และมีผลต่อการแสดงผลความสำเร็จแตกต่างกัน

ตัวชี้วัด หมายถึง คุณลักษณะความประพฤติ พฤติกรรมที่ต้องการวัดหรือประเมิน ควรใช้คำที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ต้องตีความ และระบุการประเมินเชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพ เช่น

- ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ : จำนวนนักเรียนที่กล้าแสดงออกในทางที่ดีเพิ่มมากขึ้น
- ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ : นักเรียนสร้างสรรค์กิจกรรมหน้าเสาธงอย่างหลากหลาย

8.1 การประเมินผลในระดับโครงการคุณธรรม ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินผลโครงการคุณธรรม อาจแบ่งออกตามช่วงเวลาของแผน

8.1.1 การเริ่มโครงการคุณธรรม อาจใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินการเตรียมความพร้อมและกิจกรรมที่ปฏิบัติงานขั้นต้น เช่น

- มีการประชุมสร้างความเข้าใจ
- มีการแต่งตั้งคณะทำงาน
- ร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมประชุมฟังคำชี้แจงฯลฯ เป็นต้น

8.1.2 ช่วงระยะกลางแผนของโครงการคุณธรรม อาจใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการทำงานกิจกรรมโครงการในช่วงครึ่งแผนได้ผลอย่างไร เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน เช่น

- ร้อยละของโครงการที่ปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้
- ร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงการ
- จำนวนโครงการที่เป็นไปตามแผน ฯลฯ เป็นต้น

8.1.3 เมื่อสิ้นสุดโครงการคุณธรรม ควรใช้ตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการคุณธรรม เช่น

- ร้อยละของกิจกรรม/โครงการที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด
- ร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงการตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จ
- พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ) เพิ่มขึ้น
- พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ) ลดน้อยลง เป็นต้น

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

(2)

ใบความรู้ แนวดำเนินงานกิจกรรมที่ 8 (ต่อ)

8.2 การประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน

โรงเรียนแต่ละแห่งจะมีการจัดกิจกรรม/โครงการคุณธรรมหลายเรื่องมากมาย บางโรงเรียน มีกิจกรรม/โครงการแบ่งตามจำนวนห้องเรียน ชั้นเรียน ชมรม กลุ่มสนใจ เป็นต้น เมื่อประเมินผลระดับ โครงการ คุณธรรมแล้ว ให้นำผลมาใช้ประเมินผลภาพรวมของโรงเรียน โดยนำคุณธรรมเป้าหมายของ โรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ มาใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินผล แล้วนำคุณธรรมอัตลักษณ์ที่ระบุพฤติกรรมบ่งชี้มาเป็นหลักในการพิจารณา ประกอบแล้วจึงกำหนดตัวชี้วัดภาพรวม เช่น

คุณธรรมเป้าหมาย : ความรับผิดชอบ

คุณธรรมอัตลักษณ์ของผู้บริหาร : ตรงต่อเวลา ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเป็นหลัก

ตัวชี้วัด : พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดภาพรวม จะใช้วัดระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยพิจารณาจากเป้าประสงค์และวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ตัวชี้วัดภาพรวมที่สำคัญ ได้แก่

8.2.1 มีกระบวนการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน

8.2.2 มีกลไกคณะทำงานและใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม

8.2.3 พฤติกรรมที่พึงประสงค์ในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

8.2.4 พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียนลดน้อยลง

8.2.5 เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

8.2.6 มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

8.2.7 เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม

นอกจากนี้ อาจเพิ่มเติมตัวชี้วัดความสำเร็จภาพรวมเพิ่มอีกได้ ตามสถานการณ์จริงและความต้องการของโรงเรียน เช่น

- มีการขยายเครือข่ายโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรม มีภาคีความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในกลุ่มโรงเรียน และ/หรือชุมชน
- เป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมในภูมิภาค
- มีโครงการคุณธรรมกระจายอยู่ในทุกกลุ่มเป้าหมายของโรงเรียน
- ครูออกแบบและจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการความรู้คู่ความดี

ใบความรู้ แนวดำเนินงานกิจกรรมที่ 8 (ต่อ)

(3)

- ครูเป็นต้นแบบที่ดีงามของนักเรียน
- นักเรียนในโรงเรียนคุณธรรมแสดงออกถึงพฤติกรรมพึงประสงค์ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม สม่่าเสมอ
- พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนลดลง
- พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียนเพิ่มขึ้น

8.3 ผลลัพธ์/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.3.1 ครูจะมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ และเห็นคุณค่าของอาชีพครู มีศักยภาพในการ ออกแบบ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนตลอดจนปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างครูที่ดี เป็นที่ยอมรับทั่วกัน

8.3.2 นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิด มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะในการดำเนินชีวิต พึ่งตนเองได้ และช่วยเหลือสังคมได้

8.3.3 พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

8.3.4 นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น หรือผลการทดสอบระดับชาติดีขึ้น

8.3.5 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้รับความสนใจจาก นักวิชาการ ในการนำไปต่อยอดขยายผลเชิงวิชาการให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

8.3.6 หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สังคมชุมชน ประชาชนจะให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมร่วมกัน เพื่อความสุขของประเทศ อนึ่ง เมื่อโรงเรียนได้พัฒนา เป็นโรงเรียนคุณธรรมจริยธรรมแล้ว

เนื้อหาแนวดำเนินงานขั้นที่ 9 การสรุป รายงานผลการดำเนินงานและเผยแพร่ผลงาน

การสรุปและรายงานผลในภาพรวมของการดำเนินงานตามโครงการที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียน

1. สรุปรายงานผลจากการดำเนินงานเป็นภาพรวมจากเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน เพื่อเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. สรุปองค์ความรู้และนวัตกรรม วิธีปฏิบัติที่ดี หรือปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินการ การทำโครงการคุณธรรม หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมความดี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้มีคุณภาพและยั่งยืน เป็นการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพของโรงเรียนในด้านการพัฒนาคนให้สมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรมตาม เป้าหมายของหลักสูตรและการจัดการศึกษาชาติ
3. การนำเสนอ เผยแพร่ผลงานไปสู่เครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

**** เนื้อหาใบความรู้ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับโครงการตาม นโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

ใบงานประกอบการอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำ ใบงาน ที่ 1- 4

ใบงานที่ 1		
คำชี้แจง ระดมความคิด เลือกปัญหาที่สมาชิกต้องการนำมาแก้ไข 3 ลำดับแรกพฤติกรรมแล้ววิเคราะห์สาเหตุของปัญหา		
กลุ่ม		
ที่ 1 .... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่ 2 .... สาเหตุ.....	ปัญหาพฤติกรรมที่3..... .... สาเหตุ..... ....

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและเลือกคุณธรรมเป้าหมายที่ต้องการนำมาเป็นเป้าหมายพัฒนา

ปัญหาพฤติกรรม (พฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์)	พฤติกรรมที่พึงประสงค์(พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก)	คุณธรรม เป้าหมาย
1.....	....	.....
2.....	....	.....
3.....	....	.....

ใบงานที่ 3				(1)
คำชี้แจง นำพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกและเลือกคุณธรรมเป้าหมายมาจัดทำตารางคุณธรรมอัตลักษณ์โดยเพิ่มพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย				
ตารางคุณธรรมอัตลักษณ์				
คุณธรรม เป้าหมาย	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (จำแนกตามกลุ่ม)			
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน	
.....	....	....	....	
.....	....	....	....	
.....	....	....	....	

ใบงานที่ 4

(2)

แบบฟอร์มโครงการงานคุณธรรม

1. ระบุปัญหาที่สถานศึกษาต้องการแก้ไข ที่สุด	.....
2. ระบุสาเหตุของปัญหาโดยนำมาจาก สาเหตุที่เข้าร่วมกันวิเคราะห์	1..... 2. .... 3. ....
3. กำหนดวัตถุประสงค์โดยให้สอดคล้องกับ ปัญหาและสาเหตุของปัญหา	1. .... 2. ....
4. กำหนดเป้าหมายของการแก้ปัญหา โดยระบุเป้าหมายเชิงปริมาณและเชิง คุณภาพ -เชิงปริมาณให้ระบุกลุ่มบุคคล จำนวนที่ ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลง -เชิงคุณภาพให้ระบุพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ ต้องการให้เกิดขึ้นโดยกำหนดให้เป็น เป้าหมายระยะสั้นหรือระยะยาวก็ได้	เป้าหมายเชิงปริมาณ ..... เป้าหมายเชิงคุณภาพ ..... -เป้าหมายระยะสั้น ..... จำนวน.....คน (ร้อยละ.....) ..... -เป้าหมายระยะยาว (ระยะ .....เดือน)นักเรียน จำนวน.....คน (ร้อยละ.....) .....
5. กำหนดวิธีการแก้ปัญหา (สอดคล้องกับปัญหาและวัตถุประสงค์ วิธีการแก้ไขต้องเป็นวิธีการเชิงบวก)	1. .... 2. .... 3. .... 4.....
6. กำหนดหลักธรรมพระราชดำรัส พระราชดำริหรือคำสอนที่นำมาใช้ในการ ดำเนินงานโครงการงานคุณธรรมให้ประสบ ผลสำเร็จ	หลักธรรม/พระราชดำรัส/และคำสอน ....

(3)

แบบฟอร์มโครงการคุณธรรม (ต่อ)

7.เชื่อมโยงไปสู่คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนโดยระบุความสอดคล้องกับคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก	คุณธรรมเป้าหมาย ..... พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ....
8.กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลโดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อวัดหรือประเมินผลว่ามีการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มเป้าหมายเพียงใด วิธีการ สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะวัด เช่น การเก็บข้อมูลโดยการสอบถาม สังเกต เครื่องมือ สอดคล้องกับวิธีการวัดเช่น แบบสอบถาม แบบสังเกต ช่วงเวลา เหมาะสมกับลักษณะของโครงการ	ตัวชี้วัด ..... วิธีการประเมิน ..... เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน .... ช่วงเวลาในการประเมินสัปดาห์ละ 1 ครั้งตลอดปีการศึกษา ....
9.ตั้งชื่อโครงการคุณธรรม (ชัดเจน เข้าใจง่ายและสะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและกิจกรรม)	....
10.คณะผู้รับผิดชอบ	....
11.ครูที่ปรึกษา	....

ส่วนที่ 4

เครื่องมือประเมินผลการนิเทศ

การวัดและประเมินผลรูปแบบการนิเทศ

ส่วนที่ 1 การประเมินผลภาพรวมของการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน

1. แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน
2. แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรมรายด้านของนักเรียน
3. แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน
4. แบบประเมินคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนตามตัวชี้วัด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เป็นการประเมินผลเพื่อ ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการนิเทศ

1. แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในการอบรมปฏิบัติการ มี 2 ฉบับ ได้แก่
  - ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและครู
  - ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน
2. แบบวัดพฤติกรรมของนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนประเมินตนเอง จำนวน 1 ฉบับ
3. แบบประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 1 ฉบับ
4. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อการรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ
5. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ
6. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานและกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ
7. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

โรงเรียน ..... ชั้น ..... ห้อง .....

ชื่อครูประจำชั้น / ผู้ประเมิน.....

ประเมินครั้งที่..... วันที่.....

คำชี้แจง ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ สำหรับนักเรียนที่มีผลการประเมินผ่านคุณธรรมอัตลักษณ์ในแต่ละด้าน

ที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณธรรมอัตลักษณ์			สรุปผลการประเมิน	
		.....	.....	.....	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						

เกณฑ์การตัดสิน

ผ่าน หมายถึง นักเรียนต้องมีผลการประเมินผ่านคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้ง 3 ด้าน

ไม่ผ่าน หมายถึง นักเรียนมีผลการประเมินไม่ผ่านคุณธรรมอัตลักษณ์ด้านใดด้านหนึ่งขึ้นไป

สรุป นักเรียนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

มีจำนวน.. .....คน คิดเป็นร้อยละ.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม ด้าน... ความพอเพียง..ของนักเรียน

โรงเรียน.....ชั้น.....

ชื่อครูประจำชั้น ..... ครูที่ปรึกษา.....

ประเมินครั้งที่..... วันที่.....

คำชี้แจง ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ สำหรับนักเรียนที่ผ่านการประเมิน

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	พฤติกรรมที่พึงประสงค์(บ่งชี้เชิงบวก)				ผล การประเมิน	
		รักษาและใช้ อุปกรณ์อย่าง คุ้มค่า	ประหยัด ออม	ใช้ ทรัพยากร ของ โรงเรียน อย่าง ประหยัด	ตัดสินใจ อย่างมี เหตุผล	ผ่าน	ไม่ ผ่าน

เกณฑ์การตัดสิน

ผ่าน หมายถึง นักเรียนต้องผ่านการประเมินพฤติกรรม ทั้ง 4 ข้อ

ไม่ผ่าน หมายถึง นักเรียนไม่ผ่านการประเมินพฤติกรรม ตั้งแต่ 2 ข้อขึ้นไป

สรุป

นักเรียนที่ผ่านพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม ด้าน ..พอเพียง.... มีจำนวน.....คน คิดเป็นร้อยละ.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

แบบสรุปผลการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน

โรงเรียน..... ชั้น ..... ห้อง .....

ชื่อครูประจำชั้น ..... ครูที่ปรึกษา.....

ประเมินครั้งที่..... วันที่.....

คำชี้แจง ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำเครื่องหมาย ✓ สำหรับนักเรียนที่มีผลการประเมินผ่านคุณธรรม 5 ด้าน

ลำดับ	ชื่อ - นามสกุล	คุณธรรมจริยธรรม 5 ด้าน					ผลการประเมิน	
		ความ กตัญญู	ความ ซื่อสัตย์ สุจริต	มีวินัยและ ความ รับผิดชอบ	ความ พอเพียง	มีจิตอาสา	ผ่าน	ไม่ ผ่าน

เกณฑ์การตัดสิน

ผ่าน หมายถึง นักเรียนต้องผ่านการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ ทั้ง 5 ข้อขึ้นไป

ไม่ผ่าน หมายถึง นักเรียนไม่ผ่านการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ 1 ข้อขึ้นไป

สรุป จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน มีจำนวน.....คน
คิดเป็นร้อยละ.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

แบบประเมินคุณภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนตามตัวชี้วัด 7 ข้อ

คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินอ่านคำอธิบายระดับคุณภาพของการประเมินให้เข้าใจ และทำเครื่องหมาย / ลงใน
ช่องระดับคุณภาพตามที่กำหนด

ระดับคุณภาพ : 4 = ดีเยี่ยม 3 = ดี 2 = พอใช้ 1 = ปรับปรุง

ที่	ตัวชี้วัด	ระดับคุณภาพ			
		4	3	2	1
1	มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน				
2	มีกลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติร่วมกันทั้งโรงเรียน อันได้แก่ แผนงาน โครงการ คณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ แกนนำ โครงการคุณธรรม กิจกรรมเสริมสร้างความดี				
3	มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรมของนักเรียน ครู และ ผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ และตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพโรงเรียน				
4	ระดับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ครู และ ผู้บริหารสถานศึกษา ลดลง				
5	เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง				
6	มีองค์ความรู้/นวัตกรรมการสร้างเสริมคุณธรรม และมีการบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน				
7	มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรม				
	คะแนนรวม				
	คะแนนรวมทั้งสิ้น				

หมายเหตุ ปรับประยุกต์จากแบบของมูลนิธิยุวสถิรคุณ มยส. เพื่อให้โรงเรียนสามารถบูรณาการการประเมินควบคู่กับ
โครงการตามนโยบาย โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

- ผลการตัดสิน คุณภาพระดับดีเยี่ยม (ต้นแบบ)
 คุณภาพระดับดี
 ควรได้รับการพัฒนา

ลงชื่อผู้ประเมิน.....
(.....)

คำอธิบายระดับคุณภาพของการประเมินในตอนที 2

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน 4=ดีเยี่ยม 3=ดี 2=พอใช้ 1=ปรับปรุง
<p>ด้านที่ 1 กระบวนการ</p>	<p>1. มีกระบวนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งโรงเรียน โดยกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์เป็นเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม</p>	<p>1.1 โรงเรียนมีแผนงานคุณธรรมจริยธรรมที่ระบุคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก (คุณธรรมอัตลักษณ์) ครอบคลุมทั้ง ผู้บริหาร ครู และนักเรียน และสอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนอย่างชัดเจนรวมทั้งมีการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน ซึ่งครู นักเรียนและผู้ปกครองทราบแผนงานคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน</p> <p>1.2 มีการปฏิบัติตามแผนงานคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนได้ครบถ้วนทุกกิจกรรม/โครงการ และ ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้บริหาร กรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง</p> <p>1.3 มีการกำกับติดตาม นิเทศภายในอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งรายงานผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม ครู และ นักเรียนมีความสุข ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทาย ได้ตอบอย่างมีสัมมาคารวะรวมทั้ง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนรู้</p> <p>1.4 มีการประเมินผลความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ ภายใต้ความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และนำผลการประเมินไปใช้ในการ ปรับปรุงแก้ไขในช่วงปีถัดไปอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม</p> <p>ระดับคุณภาพ</p> <p style="padding-left: 40px;">4 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 4 ข้อ</p> <p style="padding-left: 40px;">3 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 3 ข้อ</p> <p style="padding-left: 40px;">2 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 2 ข้อ</p> <p style="padding-left: 40px;">1 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 1 ข้อ</p>

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน 4=ดีเยี่ยม 3=ดี 2=พอใช้ 1=ปรับปรุง
	2. กลไกและเครื่องมือในการปฏิบัติร่วมกันทั้งโรงเรียน อันได้แก่ แผนงาน โครงการ คณะทำงาน ผู้รับผิดชอบโครงการ แกนนำ โครงการ คุณธรรม กิจกรรม เสริมสร้างความคิด การลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาโรงเรียน คุณธรรม	<p>2.1 คณะกรรมการ / คณะทำงานรับผิดชอบงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นและเชื่อมโยงการทำงานของทุกฝ่ายให้บรรลุตามแผนที่กำหนด</p> <p>2.2 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีกระบวนการเสริมแรงอย่างเป็นระบบในการขับเคลื่อนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน</p> <p>2.3 ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามโครงการคุณธรรมได้อย่างสร้างสรรค์</p> <p>2.4 มีโครงการคุณธรรม / กิจกรรมคุณธรรม และการดำเนินงานตามโครงการบรรลุผลตามเป้าหมายร้อยละ 70 ขึ้นไป</p> <p>ระดับคุณภาพ</p> <p>4 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 4 ข้อ</p> <p>3 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 3 ข้อ</p> <p>2 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 2 ข้อ</p> <p>1 = มีการปฏิบัติตามเกณฑ์ 1 ข้อ</p>
ด้านที่ 2 ผลผลิต	3. มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรมของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มขึ้น (ตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ และตามเกณฑ์ประเมินคุณภาพโรงเรียน)	<p>3.1 จำนวนนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (บ่งชี้เชิงบวก) ที่กำหนดในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้ง 3 ด้าน เพิ่มขึ้นตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดในแผนงาน โครงการคุณธรรม</p> <p>3.2 จำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่กำหนดในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้ง 3 ด้าน พฤติกรรมที่พึงประสงค์เชิงคุณธรรม 5 ด้าน คุณธรรมความกตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัยและรับผิดชอบต่อความพอเพียง และมีจิตอาสาผ่านการประเมิน ร้อยละ 80 ขึ้นไปของนักเรียนทั้งโรงเรียน</p> <p>3.3 จำนวนครู ร้อยละ 85 ขึ้นไปของครูทั้งโรงเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ทั้ง 3 ด้าน</p> <p>3.4 ผู้บริหารสถานศึกษา มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่กำหนดให้ในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ทั้ง 3 ด้าน</p>

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน 4=ดีเยี่ยม 3=ดี 2=พอใช้ 1=ปรับปรุง
		<p>ระดับคุณภาพ</p> <p>4 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 4 ข้อ</p> <p>3 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 3 ข้อ</p> <p>2 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 2 ข้อ</p> <p>1 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 1 ข้อ</p>
	<p>4. ระดับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน ครู และผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน</p> <p>ลดลง</p>	<p>4.1 จำนวนนักเรียน ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ไม่ผ่านการประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งขัดแย้งกับข้อกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน</p> <p>4.2 จำนวนนักเรียน มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนนักเรียนในโรงเรียน</p> <p>4.3 จำนวนครู ไม่เกินร้อยละ 5 มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งขัดแย้งกับข้อกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน</p> <p>4.4 ผู้บริหารไม่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ข้อหนึ่งข้อใดซึ่งขัดแย้งกับข้อกำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน</p> <p>ระดับคุณภาพ</p> <p>4 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 4 ข้อ</p> <p>3 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 3 ข้อ</p> <p>2 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 2 ข้อ</p> <p>1 = มีพฤติกรรมฯตามเกณฑ์ 1 ข้อ</p>
	<p>5. เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในโรงเรียนจากทุกภาคส่วนที่ เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นต้น</p>	<p>5.1 มีบรรยากาศในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงาน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และร่วมกันปฏิบัติงานตามแผน นิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผลเป็นระยะเพื่อบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในคุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียน</p> <p>5.2 มีเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในภายนอกโรงเรียน</p> <p>5.3 ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับโรงเรียน เพื่อช่วยให้บรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก</p> <p>5.4 ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องรับรู้เป้าหมายด้านคุณธรรมของโรงเรียน และเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายของโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือด้านพัฒนาคุณธรรมตามความเหมาะสม</p>

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์การประเมิน
		ระดับคุณภาพ 4= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 4 ข้อ 3= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 3 ข้อ 2= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ 1= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
ด้านที่ 3 องค์ความรู้	6.มีองค์ความรู้/ นวัตกรรมการสร้าง เสริมคุณธรรม และมี การบูรณาการกับ การจัดการเรียนรู้ใน ชั้นเรียน	6.1 โรงเรียนมีการสรุปองค์ความรู้ / นวัตกรรมสร้างเสริมคุณธรรมที่ได้จาก การพัฒนาโครงการคุณธรรมของโรงเรียน 6.2 มีกิจกรรมการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมผนวกไว้ในแผนการจัดการ เรียนรู้ในชั้นเรียน 6.3 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างกลุ่มชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (professional Learning Community : PLC) 6.4 ขยายผล เผยแพร่องค์ความรู้ / นวัตกรรมการสร้างแพร่สู่สาธารณะ
		ระดับคุณภาพ 4= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 4 ข้อ 3= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 3 ข้อ 2= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ 1= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ
	7. เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านคุณธรรม	7.1 มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมของนักเรียน ครู และผู้บริหาร ที่เป็น แบบอย่างให้โรงเรียนอื่นมาศึกษาดูงานได้ 7.2 มีการเผยแพร่โครงการที่เป็นแบบอย่างสู่สาธารณะ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เอกสาร แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ เสียงตามสาย เป็นต้น 7.3 มีความพร้อมในการบริหารจัดการ เพื่อให้ความรู้แก่ผู้เยี่ยมชม 7.4 มีแนวทางพัฒนาให้โรงเรียนเป็นศูนย์จัดการเรียนรู้ ระดับคุณภาพ 4= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 4 ข้อ 3= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 3 ข้อ 2= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 2 ข้อ 1= มีพฤติกรรมฯ ตามเกณฑ์ 1 ข้อ

เกณฑ์การตัดสิน ใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและโครงการโรงเรียนคุณธรรมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

1. คุณภาพระดับดีเยี่ยมเป็นต้นแบบได้ ต้องมีการประเมินได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 25 คะแนน และต้องไม่มีระดับคุณภาพพอใช้ (ระดับคุณภาพ 2) และระดับคุณภาพต้องปรับปรุง (ระดับคุณภาพ 1) ในข้อหนึ่งข้อใด (เทียบโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ)
2. คุณภาพระดับดี ต้องมีการประเมินได้คะแนนไม่ต่ำกว่า 21 คะแนน และต้องไม่มีระดับคุณภาพปรับปรุง (ระดับคุณภาพ 1) (เทียบโรงเรียนคุณธรรม)
3. โรงเรียนที่มีผลการประเมินต่ำกว่า 21 คะแนน ควรได้รับการพิจารณาพัฒนา (เทียบโรงเรียนที่ได้รับการพิจารณา)

แบบทดสอบ ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู
แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คำชี้แจง แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (ก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการ)

1. โปรดเขียนข้อมูลของท่านบนกระดาษคำตอบ
2. โปรดอ่านคำถามจากแบบทดสอบแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดโดยใส่เครื่องหมาย × ลงในช่อง ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบของท่าน จำนวนข้อสอบ 32 ข้อ เวลา 20 นาที

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
1. คุณธรรม มีความหมายตรงกับ ข้อใด	
ก. ความดี ความถูกต้อง	ข. การกระทำที่สังคมยอมรับ
ค. การทำตามกฎหมาย	ง. ความเชื่อตามศาสนา
2. ข้อใดกล่าวถูกต้อง	
ก. คุณธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละสังคม	ข. คุณธรรมเป็นเครื่องหมายคนดี
ค. คุณธรรมที่ดีมีประโยชน์ในบางครั้ง	ง. คุณธรรมมีทั้งคุณธรรมที่ดีและคุณธรรมที่ไม่ดี
3. จริยธรรม ความหมายตรงกับ ข้อใด	
ก. ความดีงามเหมาะสม	ข. การกระทำที่ได้รับรางวัล
ค. การกระทำตามกฎหมายข้อตกลง	ง. การกระทำที่ดีและสังคมยอมรับ
4. “ เข้ม มีความซื่อสัตย์และกตัญญู” ข้อความนี้ตรงกับข้อใดมากที่สุด	
ก. คุณธรรม	ข. คุณภาพ
ค. จรรยาบรรณ	ง. ความประพฤติ
5. แดง กวาวพาคูณยายคนหนึ่งข้ามถนน แสดงว่าแดงกามีคุณธรรมด้านใด	
ก. ความสุภาพ	ข. ความขยัน
ค. ความมีวินัย	ง. มีจิตอาสา

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
6. ข้อใดเรียกว่าคุณธรรม	
ก. ช่วยเลี้ยงน้อง	ข. กราบพระ
ค. ความมีวินัย	ง. ไปทำบุญ
7. ข้อใดเรียกว่าจริยธรรม	
ก. เก็บขยะ	ข. ความอดทน
ค. ความมีวินัย	ง. จิตอาสา
8. นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน ข้อความนี้แสดงถึงข้อใด	
ก. คุณธรรม	ข. จริยธรรม
ค. คุณธรรมอัตลักษณ์	ง. คุณธรรมเป้าหมาย
9. ข้อใดแสดงออกถึงการมีจริยธรรม	
ก. สมศักดิ์ส่งการบ้าน	ข. สุตามีความน่ารัก
ค. สุขาดามีวินัยดี	ง. สมหวังมีความใฝ่เรียนรู้
10. การสำรวจปัญหาพฤติกรรมเพื่อนำมากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของใคร	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ค. ครูและนักเรียน	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน
11. ปัญหาหลักที่เลือกมาเพื่อกำหนดคุณธรรมเป้าหมายในโรงเรียนควรเป็นปัญหาลักษณะใด	
ก. ปัญหาด้านการเรียนการสอน	ข. ปัญหาที่เกิดกับผู้บริหารและครู
ค. ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน	ง. ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมรอบโรงเรียน
12. คุณธรรมอัตลักษณ์ในแผนการพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียนหมายถึงข้อใด	
ก. คุณธรรมเป้าหมาย + คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ข. พฤติกรรมเชิงบวก+คุณธรรมเป้าหมาย
ค. อัตลักษณ์ของโรงเรียนที่เห็นเด่นชัด	ง. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม+เอกลักษณ์
13. เป้าหมายของการส่งเสริมคุณธรรมในโรงเรียนคือข้อใด	
ก. มีนักเรียนเพิ่มขึ้น	ข. โรงเรียนมีชื่อเสียงดี
ค. นักเรียนมีความประพฤติดี	ง. นักเรียนสอบเข้าเรียนต่อได้มากขึ้น
14. ใครคือผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้ปกครองนักเรียน
ค. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
15. วิธีการสำคัญในการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมคือ	
ก. การสื่อสารสร้างความเข้าใจ	ข. การประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน
ค. การให้รางวัลตอบแทน	ง. การติดตามการทำงานเข้มงวด
16. การจัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียนมีความสำคัญเปรียบได้กับข้อใด	
ก. แผนที่การเดินทาง	ข. นาฬิกาบอกเวลา
ค. เครื่องประดับสวยงาม	ง. เครื่องมือเครื่องใช้ให้ความสะดวก
17. ขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนเริ่มจากข้อใด	
ก. กำหนดเป้าหมาย	ข. สำรวจปัญหาพฤติกรรม
ค. สร้างแกนนำในโรงเรียน	ง. จัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
18. การดำเนินการขั้นตอนใดที่จะส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน	
ก. การศึกษาดูงาน	ข. การสร้างเครือข่าย
ค. การนิเทศ ติดตาม	ง. การอบรมปฏิบัติการ
19. ข้อใดคือขั้นตอนแรกของการทำโครงการคุณธรรม	
ก. สำรวจปัญหา	ข. วัตถุประสงค์
ค. หลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	ง. ครูผู้รับผิดชอบ
20. ขั้นตอนของการทำโครงการคุณธรรมเปรียบได้กับกระบวนการในข้อใด	
ก. กระบวนการคิดวิเคราะห์	ข. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ค. กระบวนการคิดสร้างสรรค์	ง. กระบวนการจัดการเรียนการสอน
21. ปัญหาและสาเหตุของปัญหาข้อใดไม่สัมพันธ์กันในการทำโครงการคุณธรรม	
ก. มาโรงเรียนสาย – เล่นเกมนอนดึก	ข. ไม่ส่งงานตามกำหนด - ไม่รู้จักการแบ่งเวลา
ค. เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ - คู้กันแถว	
ง. ทิ้งขยะไม่ลงถัง – ไม่การตระหนักในปัญหา ขาดความรับผิดชอบ	
22. ปัญหาพฤติกรรมลักษณะใดที่ควรนำมาทำโครงการคุณธรรม	
ก. ปัญหาทางสติปัญญา	ข. การพูดจาไม่สุภาพ
ค. การไม่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ง. ความไม่เข้าใจในหลักศาสนา
23. ปัญหาและวิธีดำเนินการแก้ไขในการทำโครงการคุณธรรม ข้อใดมีความเหมาะสมที่สุด	
ก. พูดคำหยาบ - คัดคำสุภาพทุกวัน	ข. การดูดาไม่ช่วยทำเวร - วิ่งรอบสนาม 3 รอบ
ค. เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ - กิจกรรมฝึกสติ ควบคุมตนเอง	
ง. ไม่ส่งการบ้าน - ให้อยู่ที่โรงเรียนจนกว่าจะทำงานเสร็จ	

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
24. ในระหว่างทำกิจกรรมตามโครงการคุณธรรมในห้องเรียนครูมีบทบาทหน้าที่ใดมากที่สุด	
ก. เป็นผู้จัดทำเค้าโครง	ข. เป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษา
ค. เป็นผู้กำกับ ติดตามควบคุม	ง. เป็นผู้นำเสนอและรายงานผล
25. กิจกรรมการทบทวน AAR ควรดำเนินการในช่วงใดของการทำ โครงการคุณธรรม	
ก. ก่อนการทำโครงการคุณธรรม	ข. ระหว่างการดำเนินโครงการคุณธรรม
ค. ก่อน ระหว่างและหลังการดำเนินโครงการคุณธรรม	
ง. หลังการสรุปรายงานผลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน	
26. ในการทำโครงการคุณธรรมนักเรียนมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดบ้าง	
ก. กำหนดปัญหา ดำเนินงาน	ข. ดำเนินการ และประเมินผล
ค. ดำเนินการ นำเสนอและรายงานผล	ง. กำหนดปัญหา ดำเนินงาน ประเมินผล
27. ต้องการทราบว่าโครงการคุณธรรมบรรลุเป้าหมายแล้วจากขั้นตอนใด	
ก. การดำเนินงาน	ข. การทบทวน AAR
ค. การประเมินผล	ง. การแสดงผลงาน
28. การวัดความสำเร็จตามเป้าหมายของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมวัดด้วยวิธีการใด	
ก. การทดสอบความรู้	ข. การสัมภาษณ์
ค. การสังเกตพฤติกรรม	ง. การสัมภาษณ์และสอบถาม
29. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมตามแผนพัฒนาคุณธรรม ของโรงเรียน	
ก. ประเมินพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน	ข. ประเมินพฤติกรรมที่ปฏิบัติในครอบครัว
ค. ประเมินพฤติกรรมในการเรียนทุกกลุ่มสาระ	ง. ประเมินพฤติกรรมที่กำหนดตามคุณธรรมอัตลักษณ์
30. กระบวนการการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมอย่างยั่งยืนมิตร จะสังเกตได้อย่างไร	
ก. ผู้บริหารและครูแต่งกายเป็นระเบียบ	ข. ผู้บริหารและครูมาทำงานตรงเวลา
ค. ผู้บริหารและครูมีอัธยาศัยไมตรีต่อกัน	ง. ผู้บริหารและครูประชุมร่วมกันเสมอ
31. ข้อใดบ่งบอกว่าการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนบรรลุเป้าหมาย	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดี	ข. ครูมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น
ค. นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง	ง. บุคลากรทุกฝ่ายมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น
32. ใครคือผู้ที่สะท้อนผลความพึงพอใจต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนได้ชัดเจนที่สุด	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้ปกครองและนักเรียน
ค. ครูผู้รับผิดชอบโครงการและผู้ปกครอง	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนแกนนำ

แบบทดสอบฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

คำชี้แจง แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรมนักเรียน (ก่อนและหลังการอบรมปฏิบัติการ)

1. โปรดเขียนข้อมูลของท่านบนกระดาษคำตอบ
2. โปรดอ่านคำถามจากแบบทดสอบแล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดโดยใส่เครื่องหมาย × ลงใน
ช่อง ก ข ค หรือ ง ลงในกระดาษคำตอบของท่าน จำนวนข้อสอบ 22 ข้อ เวลา 20 นาที

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
1. ข้อใดกล่าวถูกต้อง	
ก. คุณธรรมขึ้นอยู่กับแต่ละสังคม	ข. คุณธรรมเป็นเครื่องหมายคนดี
ค. คุณธรรมที่ดีมีประโยชน์ในบางครั้ง	ง. คุณธรรมมีทั้งคุณธรรมที่ดีและคุณธรรมที่ไม่ดี
2. จริยธรรม ความหมายตรงกับ ข้อใด	
ก. ความดีงามเหมาะสม	ข. การกระทำที่ได้รับรางวัล
ค. การกระทำตามกฎข้อตกลง	ง. การกระทำที่ดีและสังคมยอมรับ
3. “เข้ม มีความซื่อสัตย์และกตัญญู” ข้อความนี้ตรงกับข้อใดมากที่สุด	
ก. คุณธรรม	ข. คุณภาพ
ค. จรรยาบรรณ	ง. ความประพฤติ
4. แต่งกวางาคูณยายคนหนึ่งข้ามถนน แสดงว่าแต่งกวางา.....มีคุณธรรมด้านใด	
ก. ความสุภาพ	ข. ความขยัน
ค. ความมีวินัย	ง. มีจิตอาสา
5. ข้อใดเรียกว่าคุณธรรม	
ก. ช่วยเลี้ยงน้อง	ข. กราบพระ
ค. ความมีวินัย	ง. ไปทำบุญ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
6. ข้อใดเรียกว่าจริยธรรม	
ก. เก็บขยะ	ข. ความอดทน
ค. ความมีวินัย	ง. จิตอาสา
7. นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน ข้อความนี้แสดงถึงข้อใด	
ก. คุณธรรม	ข. จริยธรรม
ค. คุณธรรมอัตลักษณ์	ง. คุณธรรมเป้าหมาย
8. สัมโอล้างจานทุกวัน แสดงว่า สัมโอ .....เป็นคนอย่างไร	
ก. พอเพียง	ข. ซื่อสัตย์
ค. ขยัน	ง. เสียสละ
9. การสำรวจปัญหาพฤติกรรมเพื่อนำมากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของใคร	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ค. ครูและนักเรียน	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน
10. ปัญหาหลักที่เลือกมาเพื่อกำหนดคุณธรรมเป้าหมายในโรงเรียนควรเป็นปัญหาลักษณะใด	
ก. ปัญหาด้านการเรียนการสอน	ข. ปัญหาที่เกิดกับผู้บริหารและครู
ค. ปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน	ง. ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมรอบโรงเรียน
11. นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนแห่งหนึ่งมักทิ้งขยะไม่ถูกที่และไม่สนใจการทำความสะอาด ควรเลือกคุณธรรมเป้าหมายใด	
ก. จิตอาสา	ข. ความรับผิดชอบ
ค. ความสามัคคี	ง. ความซื่อสัตย์สุจริต
12. คุณธรรมอัตลักษณ์ในแผนการพัฒนาคูณธรรมของโรงเรียนหมายถึงข้อใด	
ก. คุณธรรมเป้าหมาย + คุณลักษณะที่พึงประสงค์	ข. พฤติกรรมเชิงบวก+ คุณธรรมเป้าหมาย
ค. อัตลักษณ์ของโรงเรียนที่เห็นเด่นชัด	ง. คุณลักษณะอันพึงประสงค์+เอกลักษณ์โรงเรียน
13. ใครต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคูณธรรมในโรงเรียน	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู
ค. ครูและนักเรียน	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมและการดำเนินงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	
14. ขั้นตอนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนเริ่มจากข้อใด	
ก. กำหนดเป้าหมาย	ข. สำรวจปัญหาพฤติกรรม
ค. สร้างแกนนำในโรงเรียน	ง. จัดทำแผนพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
15 ใครคือผู้ที่มีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษา	ข. ผู้ปกครองนักเรียน
ค. ผู้บริหารสถานศึกษาและครู	ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง
16 ข้อใดคือขั้นตอนแรกของการทำโครงการคุณธรรม	
ก. สำรวจปัญหา	ข. วัตถุประสงค์
ค. หลักธรรมที่เกี่ยวข้อง	ง. ครูผู้รับผิดชอบ
17 ขั้นตอนของการทำโครงการคุณธรรมเปรียบได้กับกระบวนการในข้อใด	
ก. กระบวนการคิดวิเคราะห์	ข. กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
ค. กระบวนการคิดสร้างสรรค์	ง. กระบวนการจัดการเรียนการสอน
18 ปัญหาและสาเหตุของปัญหาข้อใดไม่สัมพันธ์กันในการทำโครงการคุณธรรม	
ก. มาโรงเรียนสาย - เล่นเกมนอนดึก	ข. ไม่ส่งงานตามกำหนด - ไม่รู้จักการแบ่งเวลา
ค. เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ - คู้กันในแถว	ง. ทิ้งขยะไม่ลงถัง - ไม่การตระหนักในปัญหา
19.ปัญหาพฤติกรรมลักษณะใดที่ควรนำมาทำโครงการคุณธรรม	
ก. ปัญหาทางสติปัญญา	ข. การพูดจาไม่สุภาพ
ค. การไม่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	ง. ความไม่เข้าใจในหลักศาสนา
20. การเสริมสร้างคุณธรรมมีความก้าวหน้าจะสังเกตได้อย่างไร	
ก. ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรางวัลดีเด่น	ข. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความก้าวหน้าในอาชีพ
ค. ผู้ปกครองนักเรียนชื่นชม และร่วมบริจาคของให้โรงเรียน	
ง. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น	
21. สภาพของโรงเรียนใดที่บ่งบอกถึงผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	
ก. ความสะอาดร่มรื่น	ข. มีอาคารสถานที่สวยงาม
ค. มีความทันสมัยทางเทคโนโลยี	ง. มีการประกอบพิธีทางศาสนา
22. การวัดความสำเร็จตามเป้าหมายของการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมวัดด้วยวิธีการใด	
ก. การทดสอบความรู้	ข. การสัมภาษณ์
ค. การสังเกตพฤติกรรม	ง. การสัมภาษณ์และสอบถาม

ฉบับที่ 3 สำหรับนักเรียน
แบบวัดพฤติกรรมนักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม
ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ไม่นำมาหาความสอดคล้อง)

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ขนาดของโรงเรียน ใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,501 คนขึ้นไป)
 ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 601 - 1500 คนขึ้นไป)
 กลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 เล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. ระดับชั้น 1) ประถมศึกษาปีที่ 6 2) มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 การประเมินตนเอง

มีรูปแบบคำถามดังนี้ แบบวัดพฤติกรรมมี 5 ระดับขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ความคิดเห็น การปฏิบัติ หรือพฤติกรรมของตัวนักเรียนเองมากที่สุด โดยมีระดับคะแนนดังนี้

คะแนนเท่ากับ 5 หมายถึง	ปฏิบัติสม่ำเสมอเป็นประจำทุกวัน	
คะแนนเท่ากับ 4 หมายถึง	ปฏิบัติสม่ำเสมอสัปดาห์ละ	5-6 วัน
คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึง	ปฏิบัติบางครั้งหรือสัปดาห์ละ	3-4 วัน
คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึง	ปฏิบัติบ้างหรือสัปดาห์ละ	2 วัน
คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง	ปฏิบัติน้อยครั้งหรือสัปดาห์ละ	1 วัน

ข้อ	พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	มีความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรม					
	1. ข้าพเจ้าเชื่อว่าความอดทนและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคจะทำให้งานสำเร็จ					
	2. เมื่อได้รับข่าวสารจากสื่อออนไลน์ ข้าพเจ้าจะพิจารณาหาเหตุผลหรือแหล่งที่มาก่อนเชื่อหรือส่งต่อ					
	3. ข้าพเจ้าเห็นว่าการทุจริต ติดสินบนเป็นสิ่งที่น่าละอายอย่างยิ่ง					
	4. ปัญหาขยะในโรงเรียนเป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าและนักเรียนทุกคน					
2.	ทัศนคติเชิงคุณธรรมจริยธรรม					
	5. ข้าพเจ้าสีกภาคภูมิใจในตนเองเมื่อได้ทำประโยชน์ต่อผู้อื่น					
	6. เมื่อรู้สึกโกรธข้าพเจ้าจะไม่ได้ตอบ ด้วยความรุนแรง					
	7. ข้าพเจ้าไม่พูดจาขู่ข่มให้เพื่อนแตกความสามัคคี					
	8. ข้าพเจ้าเห็นว่าการแข่งควิผู้อื่นในการซื้ออาหารหรือการเข้ารับบริการต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำอย่างยิ่ง					
3.	คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
	9. ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับข้อกำหนดในคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
	10. ข้าพเจ้าเห็นว่าคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทำให้นักเรียน มีแนวปฏิบัติที่ดี					
	11. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อตกลงในตารางคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ					
4.	ความกตัญญู					
	12. ข้าพเจ้าสำนึกในความเป็นพลเมืองดีที่ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์					
	13. ข้าพเจ้าให้ความเคารพและเชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่					
	14. ข้าพเจ้าทำงานบ้าน ช่วยเหลืองานครอบครัว					
	15. ข้าพเจ้าให้ความเคารพ และช่วยเหลือครูอาจารย์					
	16. ข้าพเจ้าตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่สร้างความเดือดร้อนให้พ่อแม่					

ข้อ	พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
5. ความซื่อสัตย์สุจริต						
	17. ข้าพเจ้าไม่ลักขโมย หรือหยิบทรัพย์สินของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต					
	18. ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเองไม่ลอกเพื่อน					
	19. เมื่อเก็บของมีค่าได้ ข้าพเจ้านำส่งคืนเจ้าของ หรือนำไปแจ้งต่อครูหรือหน่วยงานเพื่อหาเจ้าของนั้น					
	20. ข้าพเจ้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง ละอายและเกรงกลัวที่จะทำความผิด					
	21. ข้าพเจ้าไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด					
6. ความมีวินัยและรับผิดชอบ						
	22. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ของโรงเรียน					
	23. ข้าพเจ้าเป็นคนตรงต่อเวลาทั้งในการมาเรียนและทำกิจกรรมต่าง ๆ					
	24. ในการทำงานกลุ่มข้าพเจ้าจะทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ จนงานสำเร็จ					
	25. ข้าพเจ้าทำงานการบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลา					
	26. ข้าพเจ้าแต่งกาย สะอาดเรียบร้อย ถูกระเบียบของโรงเรียน					
7. การอยู่อย่างพอเพียง						
	27. ข้าพเจ้าการใช้อุปกรณ์ทางการเรียนอย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด					
	28. ข้าพเจ้าใช้จ่ายอย่างประหยัด อดออมเพื่อช่วยครอบครัว					
	29. ข้าพเจ้าใช้น้ำ ไฟ อย่างประหยัดปิดทุกครั้งหลังใช้					
	30. ข้าพเจ้าเลือกซื้ออาหาร สิ่งของที่จำเป็นและมีประโยชน์					
	31. ข้าพเจ้าทำงาน กิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง					
8. ด้านมีจิตอาสา						
	32. ข้าพเจ้าช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน					
	33. ข้าพเจ้าอาสาช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ					
	34. ข้าพเจ้าอาสาช่วยงานครู และบริการ ช่วยเหลือ เพื่อน ๆ ทั้งร่างกายกำลังใจ กำลังสติปัญญาด้วยความสมัครใจ					
	35. ข้าพเจ้าเต็มใจช่วยดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนและของสาธารณะ					

ฉบับที่ 4 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู

แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ขนาดของโรงเรียน ใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,501 คนขึ้นไป)
 ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 601 - 1500 คนขึ้นไป)
 กลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 เล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. ตำแหน่ง 1) ผู้บริหาร 2) ครู

ตอนที่ 2 - 4 ข้อคำถามในการพิจารณาความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหาหรือกระบวนการดำเนินงานฉบับนี้จากตอนที่ 2 - 4

คำถามระดับความคิดเห็นเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมแต่ละด้าน 5 ระดับ

- 1 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 การประเมินความพร้อมของปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	แรงจูงใจ ความร่วมมือของบุคลากร					
1	การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดีเป็นเรื่องสำคัญ					
2	บุคลากรทุกคนในโรงเรียนของมีแรงจูงใจในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
3	ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมีความร่วมมือร่วมใจกัน					
4	ผู้บริหารโรงเรียนและครู ในโรงเรียนของข้าพเจ้าร่วมวิเคราะห์ปัญหา วางแผนพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม					
5	โรงเรียนได้รับการสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมจากคณะกรรมการสถานศึกษา					
6	โรงเรียนมีแผนงาน โครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในแผนปฏิบัติการของโรงเรียน					
7	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ คณะทำงาน เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน					
8	โรงเรียนมีการสนับสนุน ด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ในการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน					
	การพัฒนาความรู้แก่บุคลากร					
9	นำความรู้จากการอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำมาใช้ในการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมได้					
10	ได้รับความรู้และแนวทางการดำเนินงานจากการให้ศึกษาดูงาน โรงเรียนคุณธรรมต้นแบบ					
11	นักเรียนแกนนำมีความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมและโครงการคุณธรรม					
12	ได้การขยายผลความรู้เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ ครูและนักเรียนในโรงเรียน					

ตอนที่ 3 การประเมินผลกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการดำเนินงาน						
	กระบวนการ/การปฏิบัติในโรงเรียน					
13	มีการประชุมและวางแผนการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมอย่างชัดเจน					
14	มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์แนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนทราบอย่างทั่วถึง					
15	การเลือกปัญหาเพื่อนำมากำหนดคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนซ้ำเพซ้ำ มาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน					
16	มีการแจ้งคุณธรรมเป้าหมายและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบ					
17	การจัดทำโครงการคุณธรรมที่สอดคล้องกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
18	จัดทำโครงการคุณธรรมประจำห้องเรียน กลุ่มย่อย ตามบริบทโรงเรียน					
19	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในการดำเนินงาน					
20	มีการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
21	ครูในโรงเรียนบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ					
22	ครูร่วมการสะท้อนผล (AAR) ในระหว่างการทำงาน และหลังการทำโครงการ					
23	โรงเรียนมีการแต่งตั้ง มอบหมาย ผู้นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงาน					
24	ข้าพเจ้าได้รับการนิเทศติดตาม ให้คำแนะนำในการดำเนินงานและการเป็นที่ปรึกษา (Coach)โครงการคุณธรรมจากศึกษานิเทศก์					
25	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้นำเสนอโครงการคุณธรรม					
26	ข้าพเจ้าได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายนอกโรงเรียน					
27	ในโรงเรียนของข้าพเจ้ามีการประเมินผล ติดตามการดำเนินงานภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและสรุปรายงานผลเมื่อสิ้นปีการศึกษา					

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ด้านผลผลิต (ผลรวมของผลผลิต ผลลัพธ์ ความพึงพอใจและผลกระทบ)					
28	ผลการดำเนินงานของโรงเรียนข้าพเจ้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้					
29	นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนของข้าพเจ้าแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ตามคุณธรรม อัตลักษณ์ของโรงเรียนชัดเจน					
30	พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนข้าพเจ้าลดลง					
31	ข้าพเจ้าปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมให้แก่นักเรียน					
32	ข้าพเจ้าเห็นว่าครูในโรงเรียนของข้าพเจ้ามีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น					
33	ข้าพเจ้าเห็นว่าครูในโรงเรียนของข้าพเจ้าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของครูลดลง					
34	ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นแบบอย่างที่ดี					
35	บุคลากรในโรงเรียนมีความพอใจในผลของการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน					
36	ได้รับองค์ความรู้ สามารถเป็นที่ปรึกษา (coach) ในการจัดทำโครงการคุณธรรมของ นักเรียนได้					
37	มีนวัตกรรม แนวทางการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจากการทำโครงการ คุณธรรมในโรงเรียนของข้าพเจ้า					
38	โรงเรียนมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ นักเรียน ครูยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพมีอัยาศัย ไมตรีที่ดี					
39	โรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน					
	ด้านระบบโรงเรียน					
40	ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียนมีความเข้าใจหลักการ และกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน					
41	มีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน					
42	มีการทำงานเป็นระบบ ทุกคนมีส่วนร่วม					
43	ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน					
44	ผู้บริหารโรงเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน					
45	ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาส สนับสนุนให้คณะครูร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงาน					
46	ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคณะครูและนักเรียน					
47	ครูในโรงเรียนของข้าพเจ้าบูรณาการกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรม ความดีต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอน					
48	ครูในโรงเรียนเสียสละ ทั้งร่างกาย แรงใจ กำลังทรัพย์สนับสนุนการทำโครงการคุณธรรม					
49	นักเรียนสามารถสะท้อนปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียนได้ด้วยตนเอง					
50	โรงเรียนได้รับความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี					
	ข้อจำกัดในการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม ในด้านต่าง ๆ					
51	โรงเรียนขาดการประสานงาน กระบวนการขับเคลื่อนยังไม่ไปในทิศทางเดียวกัน					
52	ครูบางคนในโรงเรียนยังขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยเหลือกันในการดำเนินงาน					
53	ในโรงเรียนยังขาดการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง					
54	ครูบางคนในโรงเรียนไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน					
55	ครูบางคนในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ หรือทักษะการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการคุณธรรม					
56	นักเรียนบางคนในโรงเรียนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการทำโครงการคุณธรรม					
57	นักเรียนบางคนในโรงเรียนของข้าพเจ้าไม่ปรับตัว หรือไม่ให้ความร่วมมือในการทำ โครงการคุณธรรม หรือกิจกรรมคุณธรรม					
58	ผู้ปกครองนักเรียนของข้าพเจ้ายังไม่มีเวลาติดตาม หรือเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน					

ความคิดเห็น ปัญหา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ฉบับที่ 5 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครู
แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการ
เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ขนาดของโรงเรียน ใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,501 คนขึ้นไป)
 ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 601 - 1500 คนขึ้นไป)
 กลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 เล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. ตำแหน่ง 1) ผู้บริหาร 2) ครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

- 5 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม : ท่านมีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบนิเทศ SPIDER Model เพื่อส่งเสริมกระบวนการเสริมสร้าง
คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนต่อไปนี้เพียงใด

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
หลักการของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model					
1. หลักการของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ชัดเจน					
2. หลักการของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model สามารถปฏิบัติได้					
3. หลักการของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model มีความเหมาะสมในการนำไปใช้					
4. หลักการของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการเสริมสร้าง					
วัตถุประสงค์ของรูปแบบนิเทศ SPIDER Model					
5. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model มีความชัดเจน					
6. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ มีความเป็นไปได้					
7. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน					
8. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม					
เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model					
9. เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ตรงกับแนวทางการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน					
10. เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ					
11. เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model น่าสนใจ มีความชัดเจน					
12. เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศ เป็นประโยชน์ต่อครูในการนำไปดำเนินกิจกรรมเสริมสร้าง คุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน					
13. เนื้อหาของรูปแบบการนิเทศสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน					
ด้านกระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model					
14. ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model สร้างความเข้าใจที่ ชัดเจน เข้าใจง่ายและเป็นไปได้ในการปฏิบัติ					
15. การดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ทำให้ การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียนมีขั้นตอนและเป็นระบบ					

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
16. กระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model มีส่วนสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
17. การให้คำปรึกษา ชี้แนะในขั้นตอนการนิเทศ ติดตาม ตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ความเข้าใจในแนวทางพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม					
18. กระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ช่วยให้ครู มีทักษะในการเป็นที่ปรึกษาโครงการคุณธรรม					
19. กระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน					
20. กระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ทำให้มีโอกาสได้ร่วมงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
21. กระบวนการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เป็นแบบกัลยาณมิตรช่วยเสริมพลังในการดำเนินงานของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน					
22. คู่มือ เอกสารประกอบการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model ช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีแนวทางในการดำเนินงานที่สะดวกและชัดเจนขึ้น					
การวัดผลและประเมินผลตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model					
23. เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model					
24. วิธีวัดผลและประเมินผลตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model มีความสะดวกต่อการนำไปใช้					
25. คู่มือ เอกสารประกอบแนวทางวัดผลและประเมินผลตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ					
26. เกณฑ์ในการวัดและประเมินผลตามรูปแบบการนิเทศ SPIDER Model มีความเหมาะสม					

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ฉบับที่ 6 สำหรับนักเรียน
แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. ขนาดของโรงเรียน ใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,501 คนขึ้นไป)
 ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 601 - 1500 คนขึ้นไป)
 กลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 เล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. ศึกษาอยู่ชั้น 1) ประถมศึกษาปีที่ 6 2) มัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

คำถามระดับความคิดเห็นเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน แต่ละด้าน 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจการดำเนินงาน/จัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ที่		ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	แรงจูงใจ ความร่วมมือของบุคลากร					
1	โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจน					
2	โรงเรียนเน้นให้นักเรียนเป็นคนดีมากกว่าคนเก่ง					
3	โรงเรียนมีการทำโครงการคุณธรรมทุกระดับชั้น					
4	นักเรียนส่วนใหญ่มีความร่วมมือร่วมใจกันในการทำกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม และโครงการคุณธรรม					
	ด้านกระบวนการดำเนินงาน					
5	นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อปฏิบัติตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน					
6	นักเรียนมีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหาพฤติกรรมในห้องและในโรงเรียน					
7	การทำโครงการคุณธรรมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน					
8	นักเรียนได้ให้คำแนะนำเพื่อน น้อง ๆ เกี่ยวกับการทำโครงการคุณธรรม					
9	ครูให้คำปรึกษาแนะนำในการทำโครงการคุณธรรมอย่างเป็นกันเอง					
10	นักเรียนได้ร่วมสะท้อนผล (AAR) โครงการคุณธรรมในระหว่างการทำโครงการ และ หลังการทำโครงการคุณธรรม					
11	นักเรียนได้ร่วมทำและนำเสนอผลงาน โครงการคุณธรรม					
12	นักเรียนได้รับความรู้ จากการนำเสนอผลงาน โครงการคุณธรรมของกลุ่มหรือของ ห้องเรียนต่าง ๆ					
13	รู้สึกยินดีที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน					
14	ครูทุกกลุ่มสาระอบรม เน้นย้ำการทำความดี มีวินัย ความรับผิดชอบ					
15	ภาคภูมิใจที่ได้ทำโครงการคุณธรรมและกิจกรรมส่งเสริมการทำความดี					
16	ผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสุภาพ เรียบร้อย					
17	ครูในโรงเรียนเป็นแบบอย่างที่ดี ตั้งใจสอนนักเรียน					

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
	ด้านผลผลิต (ผลผลิต ผลลัพธ์ ความพึงพอใจและผลกระทบ)					
18	มีวินัยและความรับผิดชอบต่อนอง ครอบครัวและโรงเรียน					
19	นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนของข้าพเจ้ามีวินัยและความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น					
20	โรงเรียนของข้าพเจ้ามีบรรยากาศที่ดี นักเรียน ครูยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพมีอัยาศัยไมตรีที่ดี					
21	รู้สึกชื่นชอบที่ได้เรียนในโรงเรียนสะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย					
22	มีความสุขที่ได้เรียนในโรงเรียนแห่งนี้					

ข้อคิดเห็น อื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนคุณธรรม โปรตระกูล

.....

.....

.....

.....

.....

ฉบับที่ 7 สำหรับผู้ปกครองนักเรียน

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ขนาดของโรงเรียน ใหญ่พิเศษ (นักเรียนมากกว่า 1,501 คนขึ้นไป)
 ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 601 - 1500 คนขึ้นไป)
 กลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)
 เล็ก (นักเรียน 1- 120 คน)
2. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
3. อายุ ..... ปี
4. ตำแหน่ง 1) ผู้ปกครอง 2) กรรมการสถานศึกษา 3) อื่น ๆ
 .....

ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

คำถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรมแต่ละด้าน 5 ระดับ

- 1 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อข้อความ รายการนั้น ในระดับมากที่สุด

ข้อคำถาม :ท่านพึงพอใจต่อการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนที่บุตรหลานของท่านเรียนอยู่ในรายการต่อไปนี้เพียงใด

ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
กระบวนการดำเนินงาน						
1	ยินดีที่บุตรหลานได้เรียนในโรงเรียนที่เน้นคนดีก่อนคนเก่ง					
2	เห็นด้วยกับนโยบายการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน					
3	เห็นด้วยที่โรงเรียนแจ้งข่าวสารการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนให้ทราบ					
4	ยินดีให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการดูแลเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของบุตรหลาน					
5	การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเป็นสิ่งที่ดีละมีประโยชน์					
6	รู้สึกชื่นชมการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน					
7	มีความไว้วางใจในการอบรมสั่งสอนของผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียนอยู่					
8	การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนจะช่วยให้บุตรหลานมีพฤติกรรมที่ดี					
9	ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและเป็นแบบอย่างที่ดี					
10	เห็นว่าครูในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียนอยู่เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียน					
11	เห็นด้วยที่บุตรหลานต้องมีส่วนช่วยทำความสะอาดในโรงเรียน					
12	ชื่นชมที่ครูยิ้มแย้มแจ่มใส สุขภาพมีอธยาศัยไมตรีที่ดีต่อบุตรหลานและนักเรียน					
13	เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียนอยู่มีระเบียบวินัย					
14	เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองในโรงเรียนที่บุตรหลานเรียนอยู่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน					
15	บุตรหลานของข้าพเจ้าช่วยเหลืองานในครอบครัวเป็นอย่างดี					

ที่	รายการ	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
16	บุตรหลานของข้าพเจ้ารับผิดชอบต่อการเรียนดีขึ้นหลังจากร่วมกิจกรรมด้านคุณธรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น					
17	บุตรหลานใช้จ่ายอย่างประหยัด					
18	บุตรหลานรู้จักการแบ่งเวลา ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์มากขึ้น					
19	มีความพึงพอใจที่บุตรหลานมีน้ำใจ ช่วยเหลืองานโรงเรียนและชุมชน					
20	ยินดีที่บุตรหลานได้เรียนในสถานที่ที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย					

ท่านมีข้อคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมเพิ่มเติม หรือไม่ ถ้ามี โปรด ระบุ

.....

.....

.....

.....

ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

แนวคำถาม เพื่อถอดบทเรียนวิธีปฏิบัติที่ดี(Best Practice) โรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน ในสังกัด สพป. สป. 2

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียน

- ปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียนที่ต้องการเลือกมาพัฒนา(ก่อนดำเนินงาน)
- ปัจจัยพื้นฐาน ความพร้อมของบุคลากร ทรัพยากร การบริหารจัดการ และงบประมาณ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลกระบวนการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน เพราะเหตุใด และมีแรงจูงใจอะไร ในการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมจนสำเร็จตาม

เป้าหมายหรือเป็นที่ยอมรับของโรงเรียนเครือข่าย

1. มีหลักการในการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมของโรงเรียนเป็นอย่างไร
2. มีกระบวนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม และวิธีการในการขับเคลื่อนอย่างไรบ้าง

และผลลัพธ์ที่ได้เป็นอย่างไร

3. มีวิธีสร้างความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างไร
4. ใครมีส่วนเกี่ยวข้องและมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมอย่างไร
5. ผลที่เกิดกับผู้บริหาร ครู นักเรียนที่เด่นชัด คืออะไร และด้านใดที่จะต้องพัฒนาต่อไป
6. ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมคืออะไรบ้าง
7. องค์ความรู้นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้ด้านคุณธรรมของทางโรงเรียน คืออะไรบ้าง สามารถเป็น

แบบอย่าง และแหล่งศึกษาดูงานได้อย่างไร

8. กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุน อย่างไร
9. มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไรบ้าง และดำเนินการแก้ไขอย่างไร

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา และขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมให้มีคุณภาพ ยั่งยืน

(แผนงาน วิธีการ/ กระบวนการที่จะดำเนินการต่อไป)

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**
กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2547). **การศึกษาและพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กและเยาวชน
ไทย(ระดับประถมศึกษา).** กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉัตรชัย จูมวงศ์ และคณะ. (2559). **รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วารสารบริหารการศึกษา มศว 13,24 (มกราคม-
มิถุนายน) :46-51.**
- ชฎาพร เสนเผือก. (2560). **รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน
ตามแนวการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวัดปากจำ ปีการศึกษา 2559“**
- ทิพย์วรรณ เตมียกุล. (2552). **รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนวัดพรหมสาคร. สิ่งห้บุรี: โรงเรียนวัดพรหมสาคร.**
- ทศนา แชมมณี. (2546) **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.**
กรุงเทพมหานคร : เสริมสิน พีรเพรส ซิสเต็ม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2556) **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลธรรม.พิมพ์ครั้งที่
24.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พระพุทธศาสนาของธรรมสภา.**
- _____ . (ป. อ. ปยุตโต) (2559) **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่
28. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผลิตัฒม์,**
- พัชรี ปิยภัณฑ. (2561) **การพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.**
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). **เทคนิควิธีประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: ปรือเพอร์ดี.**
- สมพล ศักดาศักดิ์. (2551) **การประเมินโครงการงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนวัดนากลางมิตรภาพที่ 163 สังกัดสำนักงานเขตพังกา มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.**
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2542). **การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ.**
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556) **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 กรุงเทพฯ :**
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- วรลักษณ์ ชูกำเนิด. (2557) ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อฝึกความเป็นครูให้กับนักศึกษาฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูกรณีศึกษาโรงเรียนวรพัฒน์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- วิภาดา อังสุมาลิน, และปกรณ์ สิงห์สุริยา. (2548). รูปแบบการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่
บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียน ครอบครัวและชุมชน กรณีศึกษา:
วัดอนงค์รามเขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. (2556) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยยุคใหม่ :
การศึกษา เฉพาะกรณี Peace Paragon สวนประจุมเจ้าชายตัวน้อยบานสวนเล็ก
แห่งความรัก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2559) คู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม กรุงเทพมหานคร :
สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2559) คู่มือวิทยากรการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม
กรุงเทพมหานคร: มาตาการพิมพ์.
- สงัด อุทรานันท์. 2530) การนิเทศการศึกษา กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม.
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล. (2552) โครงการวิจัย
คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย.
- สาโรช บัวศรี. (2549) การศึกษาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการจัดสร้างอนุสาวรีย์
ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช บัวศรี และงานยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนามหาวิทยาลัยศรีน
ครินทร์ทวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.กระทรวงศึกษาธิการ. (2551) หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.
_____. (2547). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561) การวิจัยและพัฒนาารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย
ในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
กรุงเทพมหานคร : พรึกหวานกราฟฟิค.

- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- (2560) **คู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”** สู่สถานศึกษา ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2544) การวัดจริยธรรม. ในการวัดและการประเมินด้านคุณธรรมจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธิวรรณ ตันติรจนางค์และศศิกัญจน์ทิวสุวรรณ. (2552) **การส่งเสริมคุณธรรมที่มีประสิทธิภาพ : กรณีศึกษากลุ่มเด็ก/เยาวชนและข้าราชการภาครัฐ.** รายงานการวิจัยกรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม.
- สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร. (2550) **การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา.** ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อนันต์ นามทองตัน. (2557) **การประเมินโครงการทางการศึกษา** นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิง.
- กัญจน์คัทธู ปิยะกาญจน์. (2553). **วิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประยูรศรี กวานปรัชชา. (2558). **การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมด้านความมีวินัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตามแนวพุทธและแนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา.** ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นันทน์ภัส ชัยสงคราม. (2561). **การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- พระครูสมุห์ศรัณย์ ปณฺญาวชิโร ทานุ. (2556) **การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร** หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มาลี สืบกระแส. (2552) **การพัฒนารูปแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสยาม.

- ยุพิน ยืนยง. (2553) การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. หลักสูตรปริญญาคุษฎีบัณฑิตหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริกร สีนสม. (2558) ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สำนักเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุภคัสสิริ นิลวงค์. (2552) ปัญหาการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ เขตพื้นที่การศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัมัยพร รัตนพรหม. รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 8, (มกราคม-มิถุนายน 2562) : 949-952.
- พระมหากษัตริยา กิตติโสภโณ. (2562) รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับวัยรุ่นไทยยุคใหม่ตามหลักพุทธธรรม ผ่านกลไกการขับเคลื่อนโครงการคลินิกคุณธรรม ของพระธรรมวิथाการ. มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์_ปีที่ 8, 1 (2562):59-68.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนันท์. (2550) การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา 5 (1), 105-118..
- ฉัตรชัย จุมวงศ์ และคณะ (2559) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารบริหารการศึกษา มศว 13 ,24 (2559): บทคัดย่อ. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/7843/70751> (สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561).
- บุญชม ศรีสะอาด (2559 : 2). การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก https://www.kroobannok.com/news_file/p61238851032.pdf (สืบค้นเมื่อ 15 เมษายน 2561)
- สุพิชญา ต้นติวพัฒนาผล. (2559) การนิเทศโดยใช้กระบวนการวิจัย. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://prezi.com/acqib7z-y55g/presentation/>.(สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2561)

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา : **วิธีการแห่งศาสตร์พระราชารักษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน**
 เผยแพร่: 9 ต.ค. 2560 13:07(ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก เว็บไซต์ MRG
<https://mgronline.com/daily/detail/9600000103010> (สืบค้นวันที่ 4 เมษายน
 2561)

Amenu-Tekaa, ChistianE.K. (1988). **Perception of Community participation in Education on Canadian Indian Reserves: A North - Central Alberta CaseStudy.** (CD – ROM) Doctoral issertation, University of Pittsburgh Abstract available: Propose File; Dissertation.

Bear, G. G. (1980). **The relationship of moral reasoning to conduct problems and intelligence.** Dissertation Abstracts International, 40(9), 4961-A.DiGiacomo.

Dufour, R., Dufour, R., Eaker, R., and Many, T. (2006). **Learning by doing: A handbook for professional learning communities at work.** Bloomington, IN: Solution Tree. 9. Anderson (1984 : 8).

Hargreaves, A. (2003). **Teaching in the knowledge society: Education in the age of insecurity.** New York: Teachers College Press.

Hord, S.M. (1997). **Professional Learning communities: Communities of inquiry and improvement.** Austin: Southwest Educational Development Laboratory. [Journal.oas.psu.ac.th/index/asj/article/viewfile/125/688](http://journal.oas.psu.ac.th/index/asj/article/viewfile/125/688).

Kruse, S.D. ; Louis, K.S. ; & Bryk, A. (1995). **An emerging framework for analyzing school-based professional community.** In **Professionalism and Community : Perspectives on Reforming Urban Schools.** K. S. Louis ; & S.D.Kruse (Eds.). pp. 23-42. C.A.: Corwin Press.

Kohlberg,L. (1976) **Moral stage and moralization : The cognitive development and behavior : Theory research and social issues.** New York : Holt, Reinhart and Winston,

ภาคผนวก

เฉลยแบบทดสอบความรู้ ฉบับผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ก	11	ค	21	ก	31	ง
2	ง	12	ข	22	ข	32	ข
3	ง	13	ค	23	ค		
4	ก	14	ค	24	ข		
5	ง	15	ก	25	ค		
6	ค	16	ก	26	ง		
7	ก	17	ข	27	ค		
8	ข	18	ค	28	ค		
9	ก	19	ก	29	ง		
10	ง	20	ข	30	ค		

เฉลยแบบทดสอบความรู้ ฉบับนักเรียน

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	8	ค	15	ค	22	ค
2	ง	9	ง	16	ก		
3	ก	10	ค	17	ข		
4	ง	11	ข	18	ค		
5	ค	12	ข	19	ข		
6	ก	13	ง	20	ง		
7	ข	14	ข	21	ก		

